

akác, gledicsia
Besztercei szilva.
 kajszin-baraczk.
 ojtott gyümölcsfát vadonczet,
 akác és gledicsiát 100.000 számmal
 képes küldeni.

*Ungváry László faiskolaja
 Cregled.*

bácsi! néni! ide figyelj!
*palma kacsuk sarkot
 viselj!*

**JÖVENDÖLTESSE MEG ÉLET-
 TÖRTÉNETÉT EZEN EMBER ÁLTAL!**

Csodási tudását, az emberi életbe látását a távolból
 mindenkinek megosztadják, a kik iránt neki.

Ezer és ezer ember kérte
 már tanácsát az élet minden-
 féle fázisában. Megmondja
 kiváló képességeit, megmu-
 tatja, hol kínálkozik Önnek
 eredmény, ki barátja, ki ellen-
 sége, élete jó és rossz forduló-
 pontjait.

Az ő leírása, az elmúlt,
 jelenlegi és a jövő esemé-
 nyeiről meg fogják Ön lapra
 hasznára lesz Önnek. Mindaz
 ami neki ehhez szükséges
 egyedül az Ön neve (szajtkézű
 aláírásában), születési dátum
 és nemének megjelölése. Pénz
 nem szükséges. Hívatozzon
 egyszerűen lapunkra és körjén
 egy olvasópróbat ingyen.

Stahlmann Pál ur, egy tapasztalt német astrologus, Ober-
 Newsadern-ből mondja:

A horoszkop, melyet Roxroy tanár ur nekem felállított, teljesen
 megfelel az igazságnek. Alapos, teljesen sikerült munka. Mivolta
 magam is astrologus vagyok, csillagászati számí-
 tásait és adatait pontosan utánanéztem és azt la-
 láltam, hogy munkája minden részletében perki, ő maga pedig ezen
 tudománban teljesen avatott. Roxroy tanár ur egy igazi emberbarát,
 mindenkinek igénybe kellene venni szolgáltatait, mert ezáltal rendkívül
 sok előnyt szerezhet magának.

Bánquet báróné, egyik legtalentusabb párisi nő, a következőket
 mondja:

«Köszönnet mondok Önnek alapos jóvondomlásáért, mely csak-
 egyen rendkívül pontos. Én már különböző astrologusokhoz fordultam,
 de egyetlen egytől sem sikerült oly igaz és teljesen megelégedésemre
 szolgáló választ nyernem. Szívesen fogom Ön ajánlani és bámulatos
 tudását ismerőseim és barátaim tudomására hozni.»

Nagyistizleteli G. C. Hasskarl ph. dr. lelkes ur, egy Roxroy tanár-
 hoz intézett levelében a következőket mondja:

«On bizonyára a legnagyobb specialista és mester a szakmájában.
 Mindenki, aki tanácsot kér Öntől, bámulni fog az Ön jóslatainak ki-
 fejletti ember- és tárgyszerűségének pontosságán és taktikáján. A leg-
 szkeptikusabb is, ha egyszer Önnel levelezett, újra és újra ki fogja
 kérni tanácsát.»

Ha Ön ezen közlése alapjánból hasznos akar és olvasásra próba-
 kép egyetmást díjtalanul óhajt, küldje be neki teljes nevét, pontos címét,
 születésének napját, hónapját, évét és helyét (mind olvashatóan írva),
 továbbá, hogy Ön férfi, asszony-e vagy kisasszony és írja le az alábbi
 verset sajátkezűleg:

Az Ön segítő tanácsa
 Amint azt mondják ezren,
 Érdeménnyel és szeretettel hoz,
 Én is igénybe veszem.

Postaküldés és irásilletékre küldjön be 60 fillért levélbélvegen.
 Címre az Ön 25 filleres bélyeggel ellátott levelét ROXROY Dept.
 4010 D. 177a Kensington High Street, London, W., Anglia.

**NAGYON
 ÉRDEKES NÉZŐSZEKRENY**
 mechanikai képalkotóeszköz. Hozzá 50 na-
 gyon pikáns fényképfelvétel ingyen. A képek
 — az üveg erőveléje folyó — nagyon szé-
 pen és plasztikusan jönnek elő és ezt a pa-
 noamát, mechanikai képalkotóeszközzel, pi-
 kantiériája miatt az urak szívesen vásárolják.
 Egy komplett panorama 50 fényképpel csak
 kor. 3-50. Egyedüli készítő és utárvétel
 M. SWOBODA, Wien III. Hiesgasse 13-232.

VÉGRE MEGTALÁLTAM!
A HÖLGYEK IGAZ ÖRÖMÉT

**EGY
 CSALÁDI DOBOZ
 FEDÁK CIPŐKRÉM
 CSAK 60 FILLÉR**
A LEGNAGYOBB HÁZTARTÁSBAN IS EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ.

Wiktorin
VEZETÉK NÉLKÜLI

LÁMPA

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fil-
 lérbe kerül, nincs kandéca, bárhova vihető a semmi
 körülmények között fel nem robbanhat.

Állandó kiállítás
 megtekinthető, minden vételkötettség nélkül
WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest,
 VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.
 Arjézzék ingyen és bérmentve.

+ Csak hölgyeket érdeklí!
**ELSŐ MAGYAR NŐI EGÉSZSÉGÜGYI
 ÉS TESTÁPOLÁSI CZIKKEK SZARÜZLETE.**

KELETI J.
 Bpest, IV., Kórona-
 herczeg-u. 14/16. sz.
 (Gr. Szapary-nóvár.)

A csóg saját gyártmánya és külföldi kü-
 lönlégességei: Haskötők az összes af-
 resti óntalmak ellen. Erődeli párlatfü-
 zök és melltartók éptermelék részére,
 valamint kiegyenlítőfüzök ferde növények
 számára. Cs. és kir. szab. sérvkötők.
 Egyenestartók. Hygienikus havibajkötők!
 Gummiharigények. A legújabb francia
 és amerikai női övszer különlegességek!
 Uj! Auto Vaginal Spray. Uj! Irrigató-
 rok, bidók, valamint az összes betegápo-
 lási czikkek. — Csak szakavatott női
 kiszolgálás. — Mérsékelt és polgári árak.

Képes árjézzék ingyen és bérmentve

SZŐLŐOLTIVÁNY
 VALAMINT AMERIKAI ÉS EURÓPAI
 SIMA ÉS ÖYKEREK
SZŐLŐVESSZŐ
 KERÜL TELEPÜNKRŐL NAGY MENYISÉGBEN
 OLCSÓ ÁRAK MELLETT ELADÁSRA ÁRLAPOT
 INGYEN KÜLDÜNK

BADACSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP
 KEZELŐSÉG
TAPOLCZA, (ZALA M.)

VASÁRNAPI UJSÁG

9. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, MÁRCZIUS 2.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A "Világkrónika"-val negyedévenként 4 koronával több. Külföldi előfizetésekre a postafiók meg- határozott viteldij is csatolandó.

BOLGÁR OSTROMÁGYÚK A SÁNCZOKBAN.
 DRINÁPOLY MEGÚJULT BOMBÁZÁSA. — A Vasárnapi Ujság eredeti fűvétel.

Anők kezében

Regény. Irta Kvassay Ede.

A «Lilomkoszorú-egylet».

Volt Magyarországnak egy minisztere, kit jeles és hazafias előideinél erősebb nemzeti érzés hatott át és ki a nemzetfentartási egészség fajpolitiká híve volt.

— Régóta fúják — mondta — azt a keserű, bús nótát: «Hej, nem magyar a magyar!» Merész szó, de sok igaz van benne.

Az egységes nemzeti fejlődés legfőbb akadályául a — nálunk, a felső társadalmi osztályokban is igen elterjedt — német nyelvet tekintette. Tisztelte a németiséget, szóban és írásban, nagyrabecsülte, élvezte a német kultúrát, de hazánkban mindent ki szeretett volna zárnai, a mi a német szellemnek propagandát csinál.

Lászlóffy Pál belügyminiszter volt ez a radikális magyar államférfi. Alföldi származás, férfikora javában, inponáló alak, nemes arczél, átható tűzű szemek. A tetterű, a vasakat csak úgy sugárzott arczából. «Eln Magyar-cha-uvinist: diese Hünengestalt!» — mondták rá a bécsi számottevő nök. «Sonderbarer Schwärmer!» — hangoztatták az ottani irányadó körök. Sőt itthon, a minisztertanácsban is sok ellenzésre talált. De őt nem lehetett elriasztani. Régi barátság fűzte gróf Keresztessy Miklós miniszterelnökhöz, ki vele erős szolidaritást vállalt. Persze csak: *elvben*. Mert neje, Langenburg-Weisenthurn hercegnő révén, közeli összeköttetésben állt a bécsi magas körökkel, s lehetőleg tartózkodott a radikális kezdésektől. Jó hazafi volt, de az — opportunisták táborából. Hanem azért Lászlóffy, bizván a jövőben, a helyen maradt és egyelőre saját tárczája körében folytatott szűrnyen (manapság, a «Részlet» uralkodó csillagzata alatt), kicsi, de nem kiesinyes — «sovén» részleti nemzeti politikát.

Habár báró Solyomházy Ervin földmívelési miniszter, az udvarnál kedvelt agrár-sportgavallér, minduntalan azt sugdosta neki, hogy: ez vagy az a nemzeti reform, intézkedés rosz hatást idézhetne elő — odafenn.

— Odafenn? — kérdezte ilyenkor Lászlóffy. — A «legalkotmányosabb uralkodó» bécsi külön tanácsadójánál? ... Ezt az *odafenn* kifejezést ijesztőtől szokták felhasználni: azok a túlzott opportunisták, hiperpoljális hazafiak, kik hódolat-telejesen azt hiszik, hogy a hazá udve abban a nagy axiómában rejlik: «Mindn jól megy, ha — odafenn meg vannak vele elégedve.»

... A lapokban gyakran jelentek meg cikkek, melyek a mi a nemzeti érzést sértő és a józan magyarosodási törekvéseket megakasztó cselekedetekről adtak hírt. Különösen sokat szerepelt e téren: egy nagyobb, fővárosias jellegű, tekintélyes sz. kir. v. ös, mely nem vármegyei székhely ugyan, de külön főispánnal bír. Mi e várost Német-Hunniának nevezzük és csak annyit árulunk el, hogy törzspolgárai a «kipfelhauser» megfisztolt melléknevet a hajdan azok vezérékért szerepelt Kipfelhauser dúsgazdag pékmesternek csökönyös maradi németiségeért kapták.

Német-Hunniá egy nagy folyó mentén, erdők-től koszorúzott hegység alján fekszik, egy, több-féle kiágazó vasút középpontját képezi, s kulturális, gazdasági, ipari és kereskedelmi tekintetben igen nevezetes hely.

Lászlóffy nem egyszer pattant föl a képviselőház folyosóján az ilyen és hasonló szavakkal:

— Már megint ez a Német-Hunniá! Látszik, hogy a nagy-oppoortunistá Bartódy, az ő kedves «Excellenz»-jük, a képviselője. Megérdemelné a kipfelhauser diszpolgárságot? ... Van is neki gondja a város magyarosítására!

— Nos, mit szól a cikkekhez? — Mégis csak furcsa, — szolt Hámosi, le-téve a lapot. — Hm, hm! Hehehe!

— Nos hát, osztálytanácsos úr, kérem, szólítsa föl nevemben az államrendőrségi főosztály vezetőjét: Tatóy miniszteri tanácsost, hogy kérdezze meg rógtón táviratilag bizalmasan, a titkos kulcs szerint, a német-hunniái városi ka-

Lászlóffy, midőn a Ház nem tartott ülést, az egész délelőttöt a hivatalában töltötte. Most is már kilencz óra tájban jött be es ujságokat kezdett lapozgatni, a miket a miniszterium sajtóirodája küldött neki.

Egyszerre csak nagyot ütött öklével az asztalra és betelegrafálta Hámosi Ágoston e'nöki osztálytanácsost, ki néhány perc múlva belépett. A tanácsos úr sima modorú férfiú, ki a lavateri arczváltozatok minden ntánszaiban mosolyogni tudott, külsejére is sima volt. Feje, alig negyven évesekora daczára, csaknem egészen kopasz és arca, a rövidre nyesett bajszon kívül, leborotválva.

— Megint valami hazafiatlan, gaz butaság történt, — szolt a miniszter, kezét szoritva hajlongó intumásával. — És pedig ismét Német-Hunniában, hol csak a múlt héten adtak macskazentét a német szocialista mesterlegények és munkások a magyar szinigazgatónak. Most egy asszonyi nyelvagítázióról van szó. Olvassa el, osztálytanácsos úr. A cikik meg van jelölve.

— Erre ingerülten felkapta a lapot és Hámosi-nak nyújtotta át. A cikik így hangzott:

«A Lilomkoszorú-egylet a német szóért. Ez az erényes, szegény hajadonok anyagi támogatására és kiháza-ítására létesült nemes czélú intézmény, melynek üdvös működését, a körében uralkodó német szellem érdekében erősen csökkentik, most összetoborzott tagjaival egyenesen a felekezeti germanizáció terére lépett. Ki akarja szoritani a magyar szót, melyet oly nehezen küzdtek ki, a város főszékesegyházából. Tiz temploma közül különben is csak ket-tőben hirdetik magyarul is a szent ígét. Az egyesületi helyiségekben ugyanis egy arisztokrata és előkelő polgári hölgyekből s más alsóbbrendű asszonyokból, hajadonokból álló társaság gyűlt össze. Ez a «nyelvére német, de szívében magyar» (?) ismert német-hunniái jel-szóval dicsekvő egyesület, özvegy gróf Várhelyi Lajosné született Cserhalmy Feliczio grófnő, csillagkeresztes és palotahölgy, cs. és kir. nagy-kövét özvegy elnöklése mellett, nem épen a legszelidebb kifakadásokkal a hazafias érzelmű püspök és az államnyelv jogát érvényesítő kormány ellen, egyhangulag, persze német szóval, azt határozta el, hogy ezer aláírású monstre-kérvényt terjessz föl a vallásügyi miniszterhez, hogy irányított támogatásával helyeztesse az ottani főgyházban vissza a német prédikációt. Ezt a szónoklatot ugyanis eddig vasárnapon és ünnepnapon, az ünnepeles napaim előtt az ottani német segédlelkész s pápai kamarás: dr. Weiler Teofil, egy német szellemű fiatal szalonpap, az ottani arisztokrácia pártfogoltja tartotta. Ez eddigi úgynevezett «Festpredigt» helyett, az e városba nemréginek kinevezett apát-pletános: Savoss István, méltányolva a német-hunniái magyarság méltányos kérelmét, az ott helyett székelő czimzetes püspök jóváhagyásával magyar szentbeszédet szokott mondani. Aláírták a petíciót: az elnökölö kegyelmes aszszony, özvegy gróf Nyeky Albertné született Warthausen-Tanneburg hercegnő palotahölgy helyett: Pullersdorff alezredes özvegye, a 87 éves öz. Graupenhofor Xav. Ferenczné, kit to-lószéken hoztak oda, báró Spitzerer altábornagy neje, Zavreczky Vilibaldné csillagkeresztes hölgy, a főispánné stb. Hát a magyar nyelv, melyet, néhány idegent kivéve, csaknem valamennyi intelligens aláíró megért és legnagyobb része beszéli is, örök szolgátságára legyen kárthatva Hunn-ában, ha mindjárt «német»-nek nevezik is! Ajánljuk a gyönyörűséges petíciót Salgó kultuszminiszter úr figyelmébe.»

— Nos, mit szól a cikkekhez? — Mégis csak furcsa, — szolt Hámosi, le-téve a lapot. — Hm, hm! Hehehe!

— Nos hát, osztálytanácsos úr, kérem, szólítsa föl nevemben az államrendőrségi főosztály vezetőjét: Tatóy miniszteri tanácsost, hogy kérdezze meg rógtón táviratilag bizalmasan, a titkos kulcs szerint, a német-hunniái városi ka-

pitányt: vajjon csakugyan részt vette-e a fő-ispánné azon az állami nyelv ellen tüntető és a kormány magatartását ócsárló gyűlésen és hogy aláírta-e a kultuszminiszterhez fölterjesztendő kérvényt. Ha aztán a távirati jelentés megérkezik; azt egyenesen hozzám küldjék.

— Szolgálatára, kegyelmes uram. Hmhmhm, hehehe! — és hajlongó távozása közben ez ismert inartukalált hangjait koczázta, a miket hangulatát, el nem mondott véleményét, a megfelelő hivatalos zenei aláalk fokain végig, mimikai kísérettel tolmácsolni szokta.

Hámosi távozása óta alig múlt el harmadfél óra és a miniszter kezében volt a távirati bizalmas jelentés, mely az illető hírlap, a «Magyar Világ» tudósításának egész tartalmát megerősítette. Lászlóffy gondolkozva «járt fel s alá», mint köztudomásulag «Bela király büszke laká-ban.» Laborszkyt, az államtitkárt, a párt által ráprotezsált jeles tarokkista-államférfiút, ritkán szokta konzultálni. Hanem Hámosi fogadta; maga pedig helyet foglalt tágas vörös marokni szölléjében, melybe a természetes Gracchus-mama két kövér kis fiával is befért volna és így szolt:

— Osztálytanácsos úr, kegyed még valószínűleg emlékezik fog rá, hogy Zavreczky egyszer kettőnk előtt kijelentette, hogy mostani sok reprezentálással járó, zaklatott állását egy, a központban levő kormányhivatallal szivesen fölcserélné, ha felesége egyelőre nem ragasz-kodnék annyira Hunniához.

— Igenis, emlékszem, kegyelmes uram. Hmhmhm, hehehe!

— Tehát, minthogy egy miniszteri tanácsosi táncos, Walter nyugdíjaztatásával, üresedésbe jött: irassa meg Zavreczky főispánnak miniszteri tanácsossá kinevezése iránt Ó Felsőház az előterjesztést. Megérdemli a kinevezést, mert hivatalnoknak jó és buzgó, de főispá-nak oly exponált helyre, a minő Német-Hunniá, igen gyöngye. Egyben az új főispán kinevezése iránt is megtesszük a javaslatot.

Tigris-mameluk.

Lászlóffy miniszter párthívei közül a leg-lekesebb volt a «hű fegyvernök», ki: báró Solyomházy azonban bizalmas barátai előtt a klubban és kaszinóban a parfóree-magyarosító Don Quichotte Sancho Panzája ezimmel is tisztelt meg: Magory, egész nevén: dontóvi és magori Magógh Béla képviselő. Édesatyja példájára a *magori* predikátumot használja vezetőkeve helyett, mert y-nal lehet írni és arisztokratikusabban hangzott a — bár ősi — Magógh névnel. A mint édesatyja, a dilettáns úri történetudós állította, a család még a bonfoglaló törzseknel is régebb nemzetségi. Az «Árpádok» költője szerint ugyanis:

A zúgó Don tövében egy ősi nép lakott: Dicső Magógh véreinek veréből sarjadott.

Tehát a magyarok általános törzselődjét tisztelték speciális ösüklő Magory és így tehát Béla vitez is. Mert a mi Magorynak kiválón vitézzé avatták régebbi szerencsés párbajai és mint a csaták tűzében kitűnt huszárfohadnagy hősi bravúrjai.

Kora, történetünk kezdetén, körülbelül 35 év. Arca, alakja, modora: az igazi keleti érdes, de érdekes, nemes ferítus és az alföldi gavallérbetyárságnak selyembe kötött parfümös példánya volt. Észre lehetett rajta venni, hogy hiú férfias szépségére és e hiúság kifejezést nyert külsejében, gondolkozásában és tetteiben. Hűségesen viselte még most is, a nyolczvannas évek elején vagy derekán, mint több képviselő is, a magyar ruhát, a mit 1860-ban reá, mint tíz éves fiúra öltöttek először. Es nem vetette le az atillát és a magyar nadrágot, de annyit megengedett magának mégis, hogy nemzeti öltözetét, Budapest legelső szabójának hazafias jó ízlése szerint, egy kicsit modernizáltassa. Magory azt vitatta, hogy nemcsak nyelvben, beszédben, a régi jó magyar szokások gyakor-

lásában kell a nemzet fajjellegének megnyilatkozni, de a ruhaviseletben is, mert a külső a — belsőre hat. A zsinóros magyar dolmány, az úszó sastoll vagy rezgő kócsag a kalapon, a pengő sarkantyú — mint az 1848—49-iki honvédek vörössípkája — növeli az önértéket s karddal az oldalon, merészszé, vitézzé avatja még az azelőtt pantallóban és bő zubbonyban járt, leggyöngébb idegzetű hazafit is. De Magory politikai és szerelmi sikereinek irigyei azt rebesgették, hogy tulajdonképen nem is meggyőződésből és következetességből maradt öltözetére nézve is magyar, hanem inkább nyalka természetével való hivalgásból és mert — s ebben igazuk volt — egy könnyelmű fogadás köti, a mit 1868-ban mint 18 éves ifjú, több jogásztársával, köztük néhány fiatal magnással tett. Képviselővé 1875-ben választották meg, abban a kerületben, a hol édesatyjától ötezer holdnyi szép birtokot örökölt egy ősi, bár nem Árpád-korbéli kastélyal. A balközépeknek a Deák-párttal való fuziója alkalmával Lászlóffy és számos társa, köztük Magory is, nem mentek át az új kormánypartba, hanem a függetlenségi szelsőbalhoz csatlakoztak, de a tetterős és munkasóvár Lászlóffy evék múltán maga is megúnta a közjogi ellenzék igaz hazafiságtól sugallt, törhetetlen, de áldatlan, meddő harcát s — ismert erős nemzeti fajmagyar érzése miatt, úgyszólván pártja hallgatólagos beleegyezésével — elfogadta a neki, a gróf Keresztessy miniszterelnök által följánlott belügyminiszteri tárczát. Ez az elhatározása öröndetes országos szenzáció tárgyát képezte. De nem úgy tárgyalták, itéltek meg Magoryt, kit a plundrában, zakkóban járó fiatal szelsőbali honatyák azzal vigasztalták, azzal bosszantották, hogy:

— Sohse búsulj, dontóvi Béla pájtás, mert legalább — a szabód következetes, állhatatos a hazafiságban.

— Sohse busuljatok ti kedves, gérokkos, czilinderes «szibarita-vázak», — viszonzá Magory, kinek ereiben még erősen forrt, lüktetett a tüzes ellenzék vére, — a szívem azért nálatok marad. De eszem azt sügta: vedd ki részedet tanítómestered nehéz, nagy, hazafias munkájában.

A fegyvernök ragaszkodása miniszterlovagjához, mindvégig önzetlen volt. Sohasem vette igénybe pártfogását sem maga, sem mások részére.

... Magory Belán kívül: még csak Hancsók Tivadar és Tésay Béni képviselők, hű szabad-elmű pártmerek voltak Lászlóffy miniszter rendes asztaltársai az «Angol királynő» szálló elsőemeleti éttermében. Hancsók magas, szikár, bibliai arczú alak, hosszú, sima, szőke szakállal, mely serkedése óta borotvát nem látott. Tésay kissé zömök, alacsony termetű fiatal ember volt; fölfelé pödörített, nyalka bajúsz-szal, csinos, de kissé jovialis arczal, élénk tűzű szürke szemekkel. Nem tartozott, mint Hancsók, Hymen-isten két lábú, tollatlan, édes-igyonói közé. Házasulandó ifjú volt, nem agglégény, mint Lászlóffy, no ... és — Magory.

A mai ebédn a miniszter nem volt a leg-jobb kedvben, Hancsók, szokása szerint, keveset beszélt, de sokat evett és miután a politikális egyszersmindenkorra meg volt tiltva: a mindenütt megforduló Tésay tartotta beszéddel a társaságot, az esőre vált időben esernyő alatt sétáltak el feketekávéra, a közelfekvő kormány-párti klubba. Magory saját fokosalakú, selyem-bojtos esernyőjével védte a gyöngye permeteg ellen a viharezett minisztert.

A pártkörben eső időjárásban, ilyenkor késő tavasszal is, összeverődnek a képviselők és ha délután pártértekezletet tartanak, a könyv-matos szerkesztők, köztük Verpeléti, az úgynevezett riporter-generális. Most is kártyázott, feketekávézott, vagy keresve partnert, leve minisztert, járt-kelt harmincz-negyven képviselő. A szemző esőből erős zápor lett. A pártkör tágas udvara és az utca, az épület hosszában, csakhamar megtelt bérköcsikkal és elegáns magánfogatokkal. Még gróf Keresztessy kormány-elnök és báró Solyomházy miniszter is, kik a kaszinóban reggeliztek, fellátogattak a mind-inkább nepesedő, élénkülő klubhelyiségbe.

Lászlóffy és Magory, egy mellékajtón át, a zajgó nagyteremtől távolabb eső szobába léptek. Kétoldalt a szomszédos szobákban nem volt senki. Lászlóffy így szolt:

— Jó, hogy Keresztessy is itt van és min-

Bolgár ostromagúy. — Szerb katonák a Mariczán vert hidon.

DRINÁPOLY MEGÚJULT BOMBÁZÁSA. — A Vasárnapi Ujság eredeti félváltozata.

denki kíváncsi válaszára, melyet a külügyi kérdésben holnapra bejelentett. Körülfogják és mi zavartalanul beszélhetünk.

— Parancsolj velem!

— Olvasd el ezt a vidéki tudósítást.

Ezzel a miniszter átadta bizalmasának a magával hozott hírlapot.

— Megint ez a hunczut Német-Hunniá! — fakadt ki Magory a cikik elolvasása után. — Zavreczky is, ez a diplomata-beamternek csúfolt hátramozdító: vagy maga is hárompróbas kipfelhauser, vagy hülye trottil. Itt a tulajdonképi sérelem az, hogy a főispánné is részt vett a kormány ellen gágogó, berzenkedő, hazafiatlan kapitóli-áruslásban.

De nem beszélhetek tovább, mert szolgálk jártak ki és be, majd feketekávé, majd francia konyakot, majd havannát hozva.

Mikor a szolgálk távoztak, Lászlóffy azonnal rákézdte:

— Ez komoly dolog! Hát e hazában a magyar nem imádatja szabadon ősi nyelvén Istent?

— Lelkemből beszélsz! — vette át a szót Magory; a miniszterrel a kávéasztal mellett helyet foglalt és páthosszal folytatta. — És mi történt a letűnt kormányok alatt a magyar nyelv szuverenitása mellett? Mi a nemzetiségi viszályok megszüntetésére? Semmi. Hoztak egy gyöngye, türelmes nemzetiségi törvényt, de még azt sem hajtották végre. A magyar czimert összetörik, a nemzeti lobogót sárba tiporják. A pánszavók főfészekében csúfolják, sértegetik az embert az utcán, ha magyarul beszél; más-hol pedig hazafias érzelmű szüzek kebléről durva oláh kezek letépi a magyar kokárdát. A türelmebb svábok közt izgatnak a pánger-

mán lézengők. Szerb tanítók pofozzák az iskolás gyerekeket a magyar nemzeti nótáért. Sőt Fiumében olasz «testvéreink» sem tűrik a nemzeti trikólort és egy magyar czimtabláért nyílt utcazi zavargást, lázadást szítanak. És mit tettünk mi? Elnéztük, enyhén büntettük, legfőbb-ször eltussoltuk merényleteiket. Nem-e az állam, a nemzet önértézt sértő hallatlan gyáva-ság ez?

— Ez derék, szittya kirohanás volt. «Muth zeiget auch der Mameluk», szokta Tésay Béni Schillerral mondani, — szolt Lászlóffy, helyé-ről felkelve. — De léptek hallok ...

A miniszter békétlen hívének keserű bordalában, a vele együtt az ellenzékéről áttért hazafi búsmagyarságában egy kis öniróniát, leplezett önvadát látott, de a nemes tüzet, igaz lelkesedést nagyrabecsülte benne.

A miniszter, miután az egyik oldalról politizálást hallott, barátjával a másik oldalon hagyta el a kis szalont. Egy kérelmező képviselőt kedvezőtlenül elintézve és egy intervie-woló újságíró gyöngéden lerázva nyakáról: Magoryval a klubhelyiség végén levő elfogadó-terem felé tartott.

Midőn e szobába nyitottak: gróf Keresztessy miniszterelnök az egyes perzsafüggönyös ablak fölkéjében állt. Szemben vele báró Solyomházy miniszter, ki őt, mint egy-két akaratlanul el-lesezt szavából kivehető volt, valamire kapaczi-tálni, kioktatni látszott. Lászlóffy a félig nyit-tott ajtóban maradt, Magoryval háta mögött.

— Pardon, barátom Pali! Rógtón átengedjük a helyet a nagy chauvin miniszternek és hű fegyvernökének! — szolt szeretetreméltón mo-solyogva báró Solyomházy.

(Folytatása következik.)

MAGYAR DARAB PÁRISBAN.

Páris, 1913. február.

A napilapok megemlékeztek már arról, hogy Molnár Ferencz *Testőrjét*, mely egyike volt a legnagyobb magyar színpadi sikereknek az utóbbi években, előadták Párisban is. Nem lesz talán fölösleges ennek daczára sem elmondani egyetmást erről az előadásról, személyes benyomásaink alapján. A darab előkelő színházban, tisztességes szereposztással került színre, nagy sikert aratott, de még sincs okunk a dologgal meglegedve lenni. Ismét csak szomorú biztossággal azt állapíthatjuk meg, hogy Párisban a magyarság ma is még csak ethnografikum, exotikus különösség és a *Testőr*höz hasonló színvonalú alkotások hosszú sorozatára és még így is évtizedekre van szükség; a míg elérhetjük azt, — a mi talán teljesen lehetetlen, — hogy magyar irodalmi alkotások Párisban igaz értékük szerint megbecsültsenek.

Vannak Párisnak színházai, melyek európai műveltségű dramaturgok vezetése alatt állnak, a kik nagy irodalmi ismeretekkel, utazásokon szerzett tapasztalatokkal igyekeznek a külföld jelebb színdarabjai számára bebocsátást kieszközölni a francia közönségnél. Ezek azok a színházak, melyeknek Párison kívül nagyobb a sikerük, mint magában Párisban. Fennállásukat egy-két évig meg tudják őrizni, mert nincsenek drága színészek és színésznők, épületük nem a város belsejében van és mert az idegenek nagy számban látogatják, — Páristól azonban, magától a francia közönségtől, mely francia szerzők darabjai iránt példátlan érdeklődést mutat, éppen oly szilárd fallal van elválasztva, mint a legszélsőbb rétegeket felőle irodalmi közönség a külföldi irodalomtól.

A *Comédie Royale*, melyben a *Testőr*t előadták, nem tartozik ezek közé a színházak közé, sőt egyike ama tipikus párisi kis *bonbonnière*-eknek, melyek az utolsó tíz évben meglehetősen elszaporodtak s épen nem pályáznak a külföldi irodalom népszerűsítésének nehezen elérhető diadalaira. Hogy egyik legjobb darabunk itt került színre s itt aratott sikert, mindenesetre nagyobb diadal, de a színre juttatás körülményei ellen igen alapos

kifogásokat lehet emelni. A színlapon «Frantz Molnár» mellett két francia író neve olvasható, a kik a darabot «adaptálták». Ezt a sorsot nem kerülhette el sem Sophokles, sem Shakespeare, sem Ibsen, sem Shaw, térjünk tehát napirendre a följött, hogy a francia színpad kérelhetetlen szigorúsággal megköveteli az idegen művek átgyúrást a maga szempontjai szerint.

Bizonyára sokan lesznek, a kik emlékeznek a *Testőr* meséjére, melyről a Vasárnapi Ujság is beszámolt a budapesti bemutató idején. Tudni fogják, hogy Budapesten játszik s eseményei egy féltékeny színészférj cselvetése körül épülnek fel. A színész testőrkapitányt öltözik fel, miatt felesége azt hiszi róla, hogy vidéken játszik, és meghódítja feleségét a kapitány maszkjában. Az asszony másnapra magához hívja, de mikor várja, nem a kapitány, hanem a férje érkezik meg. Az asszony kétségbeesik és mindenáron el akarja távolítani hazulról. A férj ezalatt, míg felesége háttal ül neki, felöltözik ismét testőrkapitányi ruhájába. Az asszony egy illúzió szétfoglalása okozta első kétségbeesése után feltalálja magát és úgy tesz, mintha ő is csak színészkedett volna. A férj hisz is neki, nem is és kénytelen megnyugodni abban, hogy bizonyosságot soha sem fog megtudni.

Az adaptálók áthelyezték a pesti milieut Szent-Pétervárra, a mi teljesen helytelen és izléstelen. Ha nem akarták Budapestet meghagyni, a mit értünk, csak Párisba kellett volna átnéni a színteret, a mivel elkerülhették volna azt a kellemetlen néprajzi szagot, mely így az egész darabból kiáradt, a nélkül, hogy magával a cselekménnyel a legkisebb kapcsolatot mutatta volna. A színészt Mirskynek hívták, ujságíró barátját Kremoffnak, a szobaleány orosz népviseletben jelenik meg s a szalont a párisi orosz boltok kirakataiból ismert orosz babák és nippel borítják.

Magában a szövegben, hol a magyar eredeti több apró és talán lefordíthatatlan szellemessége eltűnt, a nélkül, hogy mással pótoltatott volna (a mi talán még szerencse!) a legmerészebb változtatást a színre alkalmazók az első felvonásban követték el és alaposan belekontárkodtak. Molnár darabjában nincs igazi testőr-

kapitány, ez a személyiség pusztán a férj találmánya, a párisi előadásban azonban nagy csodálkozásunkra az első felvonásban Mirskyékhez egy valóságos testőrkapitány állt be. Az asszonyt kereste, de a férjjel találkozik szembe. Mirsky hajlandó a kapitány szerelmi ajánlatát feleségénél közvetíteni, de előbb megkérdi: mennyit hajlandó fizetni? A kapitánynak sem kell több, sarkon fordul s bizonyára soha sem néz többé Mirskyék háza tája felé. Mirsky ezt előre sejtette s a maga terve végrehajthatása érdekében távolította el ilyen módon a kapitányt. Ez az ötlet teljesen az adaptálók találmánya, s a testőrkapitány groteszk, inkább operettszerű alakja, valamint Mirsky, bár tettetett, de kellemetlen czinizmusa bántón ri ki a darab finom tónusából, melyben több a ki nem mondott, csak sejtetett gondolat, mint az őszinte szó.

Ily bántó momentum az adaptálásban csak ez az egy volt, egyébként leginkább a rendezés ellen lehet az embernek kifogása. Különösen szegényesen hatott a második felvonásban a páholyjelenet díszlete, már csak azért is, mert minduntalan a Vigaszínház pompás díszletei lebegtek szemünk előtt. Az egész probléma egy a színpad közepére állított pusztas falból volt megoldva. Igaz, hogy a színpad kicsinyisége alig nyújtott lehetőséget más megoldásra. De mit szóljunk ahhoz, hogy a háttérben folyó Puccini operához grammofon szolgáltatva a zenét?

A darabnak nagy sikere volt, olyan, a melyet idegen darabok nem igen szoktak aratni Párisban. A kommunikék, elég ügyetlenül, úgy ismertetik a *Testőrt*, mint Ausztria és Németország egyik legnagyobb sikerét az utóbbi években, a szerző magyar volta csaknem teljesen háttérbe szorult. Van-e ennél rosszabb ajánlólevél a párisi közönség előtt? A kritikák csaknem kivétel nélkül nagy vagy igen nagy elismeréssel írtak, de mint kuriózumot fel kell említenünk egy kritikusnak azt a szellemes megjegyzését, hogy csak a zene hiányzott s bécsi operettnak lehetett volna kiadni az egészet.

Mai magyar színműveink, kik annyi megérdemelt sikert arattak immár külföldön, sokáig lesznek még kénytelenek várni, míg Páris sikereiket nemcsak regisztrálja, hanem meg is becsüli.

k. gy.

Páholy-jelenet a második felvonásban. — Kremoff (Febvre), Szonja (Mlle Calvill) az anyja (Mme Borsae). A színésznő (Jeanne Provoet) és a színész testőr-ruhában (Dubose).
MOLNÁR FERENCZ «A TESTŐR»-ÉNEK ELŐADÁSA PÁRISBAN.

1. Gyalogosok. — 2. Tüzérek. — 3. A gárda őrség-váltása. — 4. Lovasság. — 5. Gyalogos katonák. — 6. Czéllövés. — 7. Hadgyakorlaton. — 8. Katonák Bukarest egy utcáján.

KÉPEK A ROMÁN HADSEREGRŐL.

MARI NÉNI.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZÖLLŐSI ZSIGMOND.

I.

Délelőtt tizenegy óra volt. Az előszobából heves csöngetés hallatszott és a következő pillanatban mintha egy kemény szélroham pattant volna föl az ajtót, a melyen Szecsey Gáborné viharzott be Mari néni elé. A szép asszony arca piros volt, mint a róza, a szeme szinte szikrát hányt és a hangja remegett az indulattól, mikor kivágta a furcsa beköszöntőt:

— Mit szól hozzá Mari néni! Otthagytam az uramat!

Mari néni szép csöndesen levette a halsontkeretes pápaszemét, ránézett a hűgára és nyugodtan mondta:

— Látom, hogy nem hoztad magaddal. Az asszonykát kissé meghökentette és bántotta ez a felelet. A válla megrándult:

— Nem tréfa ez Mari néni... Otthagytam az uramat... örökre. Elváltak tőle!

Mari néni csak bólintott a fejével. De még a székről se kelt föl és semmi jelét se mutatva valamelyes kíváncsiságnak.

A hűga várt egy pillanatig és mikor látta, hogy hiába vár, karikára nyílt a szeme, közelebb lépett a nénihez és a legnagyobb megütődés hangján mondta:

— Hát semmit se szól hozzá?... Hát még csak azt se kérdezi, hogy miért?...

Mari néni még csak vállat se vont.

— Minek kérdezném, fiam! Fölteszem, hogy bizonyosan nagy okod volt rá, mert ilyesmit okos ember igen nagy ok nélkül nem cselekszik. Téged pedig mindig nagyon okos asszony-nak ismertelek.

Szecsey né mintha egy kicsit megzavarodott volna erre a szép elismerésre. Furesán nézett Mari néniére és félárbozra eresztett hangon mondta:

— Nem vagyok okosabb asszony, mint más... Sőt lehet, hogy még olyan okos se vagyok... De a mi tühretelen, az tühretelen és folyton sértegetni, folyton megaláznai, folyton gyötörni nem hagyom magamat...

Mari néni helyeslően bólintott:

— Ezt nem is kell, ezt én se hagynám. Az asszonyka most már megint lángra kapott:

— Már pedig, a mit Gábor cselekszik, az egyszerűen elviselhetetlen! Én még ilyen féltékeny bolondot nem láttam... Hígyje meg Mari néni, hogy ez az ember, ha a középkorban élénk, bezárná a feleségét egy toronyba... vagy még inkább egy pinceszébe, hogy se őt ne láthassa senki, se ő ne láthasson senkit...

Mari néni a fejét csóválta:

— Látod fiam, milyen okos vagy, hogy nem születél ötszáz esztendővel előbb!

Szecsey né kedvetlenül legyintett a kezével:

— Ugyan kedves Mari néni!... Maradt még kinőzőszőz mára is elég!... Nem csak a testét lehet az embernek égő vassal sültetni, hanem a lelkét is. És a dolog annál keservesebb, ha a ki teszi, talán maga nem is tud róla... Mert ez a Gábor, azt hiszem, egészen vak ebben a tekintetben... Ez nem tudja és nem is akarja megérteni, hogy egy tisztességes asszonyra nem lehet semmi se sértőbb, megalázóbb, tühretlenebb, mint ha az ura féltékeny rá, ha nem bízik benne, ha csupa gyanú a tekintete, a hányszor rá néz...

Mari néni megint bólintott:

— Bizony, ez rossz betegség...

— No az!... És úgy látom, gyógyíthatatlan... Sőt mindig rosszabb lesz. Mert Gábor ilyen volt ám mindig... De az első időkben még csak elviseltem. Sőt, megvallom, akkor még... nem is esett rosszul... Fialtal, bolond fölvel hízelt is a hiúságnak, hogy olyan nagyon félt és... én nem tartom magamat angyalnak... talán még provokáltam is egy kicsit ezt... ezt a...

— Gyönyörűséget!

— Jó. Hát mondjuk, hogy gyönyörűséget!... De aztán már igazán jóllakott vele! És reméltem, hogy ő is majd csak belefárad vagy beleún... De szó sincs róla!... Borzasztó!...

Borzasztó az Mari néni, a miket ez az ember művel, ha csak egy barátságos szót váltok valakivel, vagy... ha csak rá is nézek valakire...

— Pedig haragosan nézel ugy-e?

Az asszonyka fölkapta a fejét:

— Nem biz én!... Csak azért se!... Tisztességes asszony vagyok és épen ezért nem hagyom magamat terrorizálni!... Sőt!... Ha ő kinez engem, hát én is megkinozom őtet!... Csak azért is kaczerkódtam egy kicsit!... Nem tagadom!... De esküszöm Mari néni, csak az ő érdekében tettem... Hogy hamarabb belefáradjon az ostoba féltékenykedésbe és hamarabb abbahagyja...

— Ez jó medicina!... És használt fiam?

Az asszonyka nagyot sóhajtott:

— Láthatja kedves Mari néni, hogyan használt... Ő nem fáradt bele, de — belefáradtam én... Tegnap este a Kaszinó-bálban voltunk... Megint utalatoskodott... Kijelentette, hogy éjjelnél tovább nem maradunk és utasításokat adott: kivel szabad beszélnem, kivel nem; kivel szabad táncolnom, kivel nem... No hát én még megmutattam neki, hogy én — nagykorú vagyok... Őt órákor mentünk haza... most pedig itt vagyok és oda többé vissza nem megyek az életben soha... Magát pedig, kedves Mari néni, arra kérem, engedje meg, hogy néhány napig itt maradhassak magánál... Szeretném a mamát egy kicsit... előkészíteni a hazamenetelre...

— Ezt nagyon okosan gondolod.

— És még egy kérésem is van, kedves Mari néni... Gábor bizonyosan tudja, hogy idejöttem, azt meg én tudom egész bizonyosan, hogy egy óra múlva már itt lesz ő is... Már pedig én nem akarok vele találkozni többé... Se most... se máskor... se soha... Minek kinozzuk egymást... Én eltökéltem magamat... Ezt mondja még neki, kedves Mari néni és... és mondja meg neki, hogy ne is próbálkozzék... Minden hasztalan...

Mari néni élénken helyeselt.

— Jól van kedvesem. Megmondom. De hát te most mit csinálsz?... Nem akarsz ledőlni egy kicsit?

— Dehogyan akarok! Dehogyan akarok!... Tudnék is én most aludni. Hanem átmegek Giza nénihez a szanatóriumba — ne féljen, nem szolok neki semmit — és a szabónőmhöz is be kell nézmem... Három órára itthon leszek... Csak arra kérem, Mari néni, legyen rendületlen... rendületlen...

— Az leszek fiam!... De mi lesz az ebéd-del...

— Nem ebédelek!

Mari néni a fejét csóválta:

— Soha többé?...

Az asszonyka kedvetlen mozdulatot tett:

— Ugyan Mari néni... Hát hogy lehet ilyenkor tréfálni?...

II.

A szép asszony nem tévedett. Legfőképpen annyiban, hogy egy félóra se telt bele és Szecsey már ott állt Mari néni előtt. Az ügyvéd úr sápadt volt és valami nagy fáradság érzett a mozdulatain. Kezet csókolta Mari néni-nek, azután valóságosan beleomlott egy fotólyba. Eltelt egy jó perc, a míg végre megszólalt:

— Olga itt van: ugy-e Mari néni?

— Csak volt.

— Elment?

— El.

— Hová?

— Nem a Dunának!... De csak illik tán, hogy elbúcsúzzék a jó embereitől, mielőtt elutazik.

Szecsey föl pattant.

— De Mari néni!... Hát ezt maga csak ilyen hangon mondja?...

Mari néni csodálkozva emelte rá a szemét:

— Kedves fiam, ha szöb hangom lett volna, akkor operáékesnő lettem volna.

A férfi vállat vont:

— Ugyan Mari néni!... Hisz tudja, hogy nem így értettem... De különben is... Olga nem fog elutazni! Olyan nincs!...

Mari néni csak vállat vont:

— Én is kértem, hogy maradjon itt nálam inkább, de nem akar...

Szecsey hevesen fakadt ki:

— Hát miért maradna itt?... Nem itt van a helye, hanem otthon... Azért jöttem, hogy hazavigyem... Micsoda örültség ez!... Csak nem gondolja, hogy én el fogom engedni...

Hát mondja már... Hát mondja már, kedves Mari néni: mit csináljak?... Hát csak maga is örültségnak tartja, remélem?... Hiszen maga tudja, hogy én... én az életémmel jobban szeretem a feleségemet...

Mari néni bólintott:

— Láthatja kedves Mari néni, hogyan használt... Ő nem fáradt bele, de — belefáradtam én... Tegnap este a Kaszinó-bálban voltunk... Megint utalatoskodott... Kijelentette, hogy éjjelnél tovább nem maradunk és utasításokat adott: kivel szabad beszélnem, kivel nem; kivel szabad táncolnom, kivel nem... No hát én még megmutattam neki, hogy én — nagykorú vagyok... Őt órákor mentünk haza... most pedig itt vagyok és oda többé vissza nem megyek az életben soha... Magát pedig, kedves Mari néni, arra kérem, engedje meg, hogy néhány napig itt maradhassak magánál... Szeretném a mamát egy kicsit... előkészíteni a hazamenetelre...

— Ezt nagyon okosan gondolod.

— És még egy kérésem is van, kedves Mari néni... Gábor bizonyosan tudja, hogy idejöttem, azt meg én tudom egész bizonyosan, hogy egy óra múlva már itt lesz ő is... Már pedig én nem akarok vele találkozni többé... Se most... se máskor... se soha... Minek kinozzuk egymást... Én eltökéltem magamat... Ezt mondja még neki, kedves Mari néni és... és mondja meg neki, hogy ne is próbálkozzék... Minden hasztalan...

Mari néni élénken helyeselt.

— Jól van kedvesem. Megmondom. De hát te most mit csinálsz?... Nem akarsz ledőlni egy kicsit?

— Dehogyan akarok! Dehogyan akarok!... Tudnék is én most aludni. Hanem átmegek Giza nénihez a szanatóriumba — ne féljen, nem szolok neki semmit — és a szabónőmhöz is be kell nézmem... Három órára itthon leszek... Csak arra kérem, Mari néni, legyen rendületlen... rendületlen...

— Az leszek fiam!... De mi lesz az ebéd-del...

— Nem ebédelek!

Mari néni a fejét csóválta:

— Soha többé?...

Az asszonyka kedvetlen mozdulatot tett:

— Ugyan Mari néni... Hát hogy lehet ilyenkor tréfálni?...

III.

Olga asszony aggasztó pontossággal érkezett vissza. Nem a rendes szokása szerint egy órával később, hanem három perccel hamarabb, mint a mikorra mondotta. Sőt Mari néni-nek

erős volt a gyanúja, hogy legalább már egy félórája sétálthatott is a hűga azzal az egyetlen czállal, hogy — ne érkezék túlságos korán. Mert ez azt a gonosz látszatot kelthette volna, hogy nagyon őli a türelmetlen kíváncsiság.

A harci tűz pirossága már eltűnt az arcáról. Inkább valami kedvetlen, fásuló fáradság nehezedett a vonásaira és árnyékolta be a tekintetét.

Mari néni szótlanul fogadta és ő is megpróbálta egy ideig, hogy ne szóljon. A néma gögből futotta is vagy öt percig: de már akkor — nem ment tovább a flegma. A hangjában csak úgy — vonaglott a közömbösség, mikor megkérdezte:

— Hát mi az újság Mari néni?

Mari néni először selymet fűzött be a himző tübe és csak azután válaszolt.

— Semmi fiam. Rendben van minden.

Szecsey nének mosoly villant át az ajkán.

— Tehát volt itt ügy-e?

Mari néni csöndesen felelt:

— Hát persze, hogy eljött, mikor hívtam.

Az asszonykának karikára nyílt a szeme. Fölcsattanó hangon mondotta:

— Hivatta?... Mari néni hivatta?

Mari néni bicezentetett a fejével:

— Igen, fiam, hívtam. Te azt mondtad, hogy egy óra múlva itt lesz. Hát vártam egy órát. De mert nem jött, hát elküldtem érte...

Hiszen csak meg kellett neki mondanom a... a határozatot...

Az asszonyka olyan lett, mint a kit fejbe-vágtak. Az arca még sápadtabbra vált egy árnyalattal és értetlenül, alig hallhatóan ismételte:

— Nem jött...

Mari néni pedig rendületlen nyugalommal folytatta:

— De mondom, hogy jött, a mikor hívtam... És aztán egy néhány perc alatt simán el is intéztünk mindent...

Az asszonyka szinte sügva mondta:

— Elintézték mindent...

— Igen. Okos fiú az a Gábor... Egyszerre belátta, hogy nekem tökéletesen igazad van. Tökéletesen...

Olga asszony föllélegzett. A hangjában a diadaléret és a keserűség birkózott egymással, mikor kivágta:

— Köszönöm!... De hát most kell neki erre rájönnie!... Most... a mikor már... késő!... Most ismeri be, hogy nekem van igazam?...

Mari néni egészen a himzése föl hajolt és így folytatta:

— Belátja, hogy teljesen igazad van. Hogy tévedtetek mind a ketten és nem vagytok egy-

BÁRÁNY-HATVANI-DEUTSCH SÁNDOR.
(1852-1913.)

máshoz való... Egy örökre vérző seb lesz a szíve, így mondotta, de nem fog az utadba állani... És abban is igazságod van, ha el se akarsz búcsúzni tőle...

Az asszonyka föl pattant. Az arca halál-sápadt lett és elfúló hangon tördelte:

— Ezt... Ezt mondta?...

— Ezt. Már hogy ez volt a vége annak, a mit mondtam... Kedves Mari néni, mondotta, ez a végzet rendelése. Én, mondatam, más emberré, mint a ki vagyok, magamat nem tehetem. A feleségem, mondotta, nekem ezerszer a szemembe vágta, hogy az én féltékenységem — betegség. Hogy beteg ember vagyok!...

Hát erre én meg ezt mondom: — Jó. Beteg vagyok. De az ő betegsége. A betegségem az, hogy nagyon, nagyon szeretem... Hát az egy asszonyok a hivatása, hogy otthagyja az urát, mert beteg?... Ha tudógyulladással lenne, mondotta, akkor is otthagyna?... Nem hiszem, mondotta. Akkor bizonyosan ápolna és semmiesetre se lenne azon, hogy a hol fáj nekem, még jobban fájjon. Nem égetne tüzes vassal ott, a hol a láb is éget... Hát akkor, mondotta, ha tudja, hogy beteg vagyok, miért van azon, hogy még betegbb legyek?...

Miért nem viselkedik úgy, mondotta, hogy a

EGY REFORMÁTUS LELKÉSZ TEMETÉSE.

Szép februári nap volt, odafenn

Tavaszi kéken ragyogott a menny;

Csupán legálján elmosódva, távol,

Borongott ködből halvány szürke sávoly.

Köröskörül fehéren állt a táj,

Egészen összefolyt domb és lapály;

De sötét volt a temető a gyászról,

Sírijába most tér a jó lelkipásztor.

Könny minden arcon, könny és áhitat,

A szárnyaló ének magasra hat,

Az elszállt lelket mintha még elérve

Kisérni vágnék föl az Úr elébe.

A távolból haragszó csendül át,

Egy ősz pap mondja buzgón az imát,

S hallik az özvegy s árvák zokogása

S a sírba hulló hantok zuhogása.

Ó, a ki most e bús üregbe szállt,

Palástosan nyílt sirmál hányszor állt,

Aján az Úr engesztelő igéje,

Melytől a sírnak meghajnallik éje.

S míg folyt a tiszta, balszamos beszéd,

Ki látta küzdő szívét és esztét?

Mert hallgatott a kétség, mélyre zárva,

Csupán a hit röpben fel ajakára.

De, melyet görcsösen ölelt, a hit,

Nem csalta-e meg lelke álmait?

S ki úgy esengett fényért a homályban,

Ott áll-e most az örök fény homában?

Vagy mindentől rejti őt a hant,

Nem tud, nem ért, nem érez ott alant,

Felejtve mindent... Majd őt is felejtik,

Most még siratják, de ki tudja, meddig?...

A széles út a temetőt kívül

Olyan, mint össze nagy vásár ha gyűl,

Nincs szeri-száma száznak és szerének,

Nyers tréfaszót folytatnak a legények.

A sorban egy-egy csillogó fogat,

Toporzékolnak a tüzes lovak,

A dombról meg víg gyermekek csoportja

Szánkázik a fényes havon, sikongva.

Itt nem törődik véle senki már,

Mosoly az ég, nevet a napsugár;

Szegény halott, mit is törődne véled

A büszke, boldog, diadalmas élet?!

Varga Gyula.

SZEMEK.

Minden silány rossz homlok alatt,

Szemek ülnek, néznek és vigyáznak;

Éhes, vagy vén jóllakott szemek,

Tükrei örömmek, gondnak és gyásznak.

Szemek, fürgék, hazugak, hívek,

Vidámak, törtek, szelidek, gonoszak,

Szomjas, éber, vigyázó szemek;

Néznek, keresnek, hisznek vagy tagadnak.

De nincs még egy oly átkozott szem,

Olyan szomjas, játékos és meddő,

Mint az én két álmódó szemem,

Olyan bolond, távolba merengő.

Mások látnak, czéloznak, mérnek,

Szikráznak, félnek, — parancsot adnak,

Az enyém meg féltlen, álmódva játszik

Ezer színével a fénynek: a napnak.

Mások lesnek, élém kerülnek,

Kacagnak és vígan kijátszának,

Míg az enyémek balga, vakon

A végtelenség útjára vigyáznak.

Bennök mindig titkok árnya leng:

Valami szent, gyönyörű-szép átok,

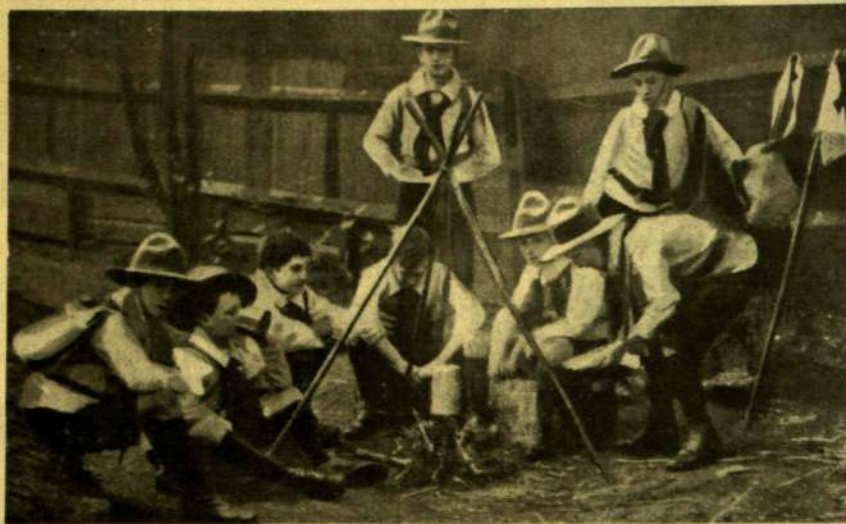
Éber, élelmes, víg szemek között,

Én vagyok a vak, ki csodákat látok.

Dutka Ákos.

A SCOUT-MOZGALOM ANGLIÁBAN.

ANGOL CSERKÉSZ-FIÚK A TÁBORI TŰZ KÖRÜL.

TÁBOROZÁS.

A nevelésügy világában nagy nyugtalanság uralkodik. Ellentétes célok, ellentétes eszközök csapnak össze, mint a két oldalról megforló hullámok. Többféle irány hűvei azt kezdik észrevenni, hogy itt-ott túlzásba mentek s most visszaforduló út után néznek.

Hogy a sok közül csak egyet-kettőt említsék; némely iskolában például, itt Angliában, a fizikai nevelésnek, sportügyességnek mindenestre kitérő elve olyan mindent háttérbe szorítóvá vált, hogy igen komoly körökben panasz kezd felhangzani, hogy jó, jó, hiszen az is szép, ha az iskolából az életbe egy sereg vasesztésű, aczélból és gummiból levő fiatal athléta kerül ki, csak hogy az életben a még oly fényesen kitornázott athlétának is meg kelljen a kenyerét keresnie valahogy, az mégsem való, hogy a testi kiképzése úgy megrábolja a kenyeresre való elkészüléstől, tanulástól, a hogy fájdalom, az eset száz meg száz angol ifjúnál bebizonyosodott! Másik két ellentétes eszme ismét, a mely harcol, az, hogy fentartsák-e a latin-görög klasszikus nevelésnek azt a fétisét, a melyet a néhány évtizeddel ezelőtt való angol iskolák oly túlzó kultuszszal helyeztek oltárra, hogy az átlagos angol fiúk ezrei azért nem jutottak aztán egy életen át egyetlen egy szó megtanulásához valami élő nyelvből, mert a latin-görög le is foglalta az idejüket és — meg is unatta velük a nyelvtanulást — addig a fokig vive, a hogyan sok angol iskola vitte, hogy a fiúknak kellett tudniok latinul verselni is klasszikus métrumokban. Szemben állnak aztán azok az eszmék is, hogy nyújtson-e az iskola vallási oktatást vagy sem, — legyen-e minden leányának a középiskolai nevelése szükségképen előkészítés valami pályára és így tovább.

Hogy ezek az eszmék s kívülük sok más egész Angliát foglalkoztatják, azt elég alkalmam van látni az angol Nemzeti Nevelési Egyesületnek az egész országot beárazó ülésein, mikor együtt vitatják a jövőt építő nevelés problémáit s viszont, hogy van ilyen forrongó nyugtalanság ma minden országban, azt meg viszont a Hágában tartott nagy nemzetközi nevelésügyi kongresszuson láttam, a hol harmincz ország képviselői gyűltünk össze és dolgoztunk arra a célra, hogyan segíthetnénk egymást mindnyájan azzal, a miben előbbre vagyunk, mint mások.

Az angol fiúnevelés abban a tekintetben mögötte maradt már jóideje a francziának is, a németnek is, hogy a könyvből való előkészítés, a teoretikus tanulás az angol fiú életében jóval kisebb szerepet játszik. De viszont nem lehet tagadni, hogy az angol fiú jellem-nevelése átlag nagyon, de nagyon szép vonásokat, szép eredményeket tüntet fel. Az igazmondás, az egymás iránt való *fair play* minden eljárásban, a testi és lelki tisztaság, a szótartás, a becsületesség, a saját magának, de viszont másoknak a tiszteltben tartása mind nagy vívmányai az angol jellem-nevelésnek. Nem csoda, ha ezeket a legszebb hagyományokat fenn akarják tartani, sőt fokozott éberséggel őhajják őrízni azok, a kik belátják, hogy az angol világbirodalom igazi erőssége nem az

aczélpánczélos Dreadnought hajókban van, hanem abban, hogy az új és új, felnövő generációk ne maradjanak jellemben mögötte az angol polgárok javának.

Ez a jó állampolgárra nevelés a vezéreszmeje *Baden Powell* tábornoknak, a ki a *Boy Scouts* intézményét megteremtette s vele olyan eszmét, olyan célt állított a nevelési ág, de mi több az országok, mint államok elé, hogy ma, nemesak Angliában páratlanul népszerű már a scout (*szkaut*) mozgalom, hanem a többi államok is egyre-másra sietnek ezt behozni. A francia *éclaireur* intézmény az angol scout-mozgalom utánzása; — az összes amerikai államok, Dél-Afrika, Canada, Hollandia, Új-Zéland, Ausztrália, mind belátták, milyen derék dolgot cselekszik egy ország a maga fiait s milyen hasznos dolgot saját magáért, ha a fiait életrevalóvá, a jég hátán is megélő tudóvá, azonkívül szolgálatra, áldozatra készsége, a gyöngébbek iránt lovagiassá, mindenki iránt tiszteltudóvá teszi s egyszersmind fegyelmzetté, bátorrá, akár katonák volnának s mégis olyanná, hogy a militarizmus szelleme helyett a világtestvériség szelleme legyen bennük.

Mert *Baden Powell* tábornok ezekben az eszmékben kívánja nevelni a *Boy Scout*-okat. A szó, scout, maga olyasmit jelent, a mit a hadsereg nyelve az őrs, a felérítő szolgálatot végző katona nevével jelez.

Egyik nagy angol politikus komoly szóval mondta egyszer, hogy a római birodalom a leghatalmasabb birodalmak egyike volt a világon s hogy mégis bukni kellett, annak oka az volt, hogy a népben az állampolgári erények gyengültek meg. Fényvész, pénzvágy, kapaszkodás, az emelkedésnek érdem nélkül, de vesztegetések, jogtalan pártfogások révén való elére; közérdekek kockáztatása magánérdekekért; — az egyszerű élettől való eltávolodás, elpuhulás.

Mind ezek közül nem egy veszedelmet a mánc civilizációja márc Nagy-Britannia szemhatárára is felidézett, mint a hogy megjelenhetnek ugyanazek a veszedelmek bármely más ország horizontján is.

Baden Powell tábornok maga mondja: Nagy-Britanniában ma két millió fiú van, ezek között mintegy félmillió az iskolán kívül is folyamatos jó befolyás alatt áll, de a többi? Nem érdemes-e azért az 1.730.000 fiúért munkába fogni?

Hogyan fogtak munkába Angliában? Az első lépés az volt, hogy férfiakat, fiatalembereket kerestek arra, hogy ezek egy-egy maroknyi fiúnak a *peace-scout*-t (békés őrs-sé) való kiképzését elvállalják. Ilyen ifjak és férfiak Angliában ezrével kerültek ki (persze önkéntes, fizetés nélkül való vállalkozás folytán) a tempomokkal összefüggő vasárnapi iskolák vezetői közül, mind jómódú, jó családbeli uriember; azután a *Cadet Corps*-ok vezetői, a tanítók, papok, az egész országot beárazó hatalmas és kitűnő munkát végző *Y. M. C. A.* vezetői (*Young Men's Christian Association* = Fiatalszemélyek keresztény szövetsége) továbbá nyugalmazott tisztok, földesurak, nagybirtokos magánok. Szóval, a lelkesedés általános volta ab-

ból látszott, hogy ez megragadott minden osztályt.

Baden Powell tábornok több könyvet írt már a dolgról s az ilyen *scout-master*-oknak, vagyis a fiúk kiképzőinek ezek szolgálat legjobb vezérkönyvül.

Minden ilyen *master*-ra csak hat vagy nyolcz fiú kiképzését bízzák s ez csakis pl. hetenkint egy-egy délután (Angliában a szombat d. u.) áldoz arra, hogy kiképezze őket a következő dolgokban: 1. Scout szervezet. Törvények. Fegyelem. Titkos jelek. Csapatjelvények.

2. Táborozás a szabadban. Életrevalóság. Sátorverés, kunyhócsinálás, gyékénykészítés. Tűzrakás. Főzés. Csónakkezelés. Távoltságok, magaslatok, tömegszámok meghatározni tudása. Uszás. Kerékpározás. Az utak megtelezése.

3. Megfigyelés. Közele és távoli részletek észrevétele és a róluk való megemlékezés. Terepismeret alapelemei. A látás gyakorlása. 2. Természetismeret. Az állatok, növények, csillagok megismerése. Emberek megfigyelése; arckifejezés olvasása, egészségi állapot felismerése, hogy így a rokonérés és jóindulat erősödjék.

5. Lovagiasság. A lovakok becsületi törvényei. Önzetlenség. Bátorság. Kötelesség. Könyörületesség. Takarékoság. Hűség a felelvalókhöz. Mindennapi, praktikus, tettek révén való udvariasság a nők iránt. Egyszer s mindenkorra való kötelezettség arra, hogy kiki mindennap tegyen valami szívességet valaki iránt. Erre való módok keresése. Vidámság. Jó kedély. Önképzés. Maguk elé tűzése annak, hogy életükben sikeres pályát kell megfutniok.

6. Életmentés. Fürgesség arra, hogy tűzvész, vízbeulás, gázkiömlés, sebesülés, csödfület, stb. esetén segítséget nyújthassanak. Első segédlem. Rögtönzött segítő eszközök.

7. Egészség. Tisztaság. Józanság. Testedzés. Táplálkozás.

8. Hazaszeretet. Az ország földrajza, története, nagy emberei. Zászlók. Érmek. Állampolgári kötelességek. A rendőrség iránt kötelesség segítségnyújtás.

Függelék. Versenyek, a fentebbiekben való ügyesség fejlesztésére. Játékok.

Nagyon természetes, mennél változatosabb körökből kerülnek ki a vezetők, annál többféle osztályt vonhatnak bele a mozgalomba a fiúk közül. És nem szorúl magyarázatra, hogy a legszegényebb osztályból való, tehát a legtöbb veszedelemnek kitétt fiúk ilyen módon való «Részbevétele» is fontos, de nem kevésbé fontos az sem, hogy a kényelemben élő osztályok fiait is rendszeresen szokjanak a fegyelem, a kötelesség, a mások iránt tartozó szolgálat eszméjéhez.

Nagy eredménye a mozgalomnak az is, hogy az így hat-nyolczanként kioktatott, mindenféle osztálybeli fiúk azután csapatokban tömörülnek, szabad napokon együtt rándulnak ki, sátor táborokban együtt főznek, stb. és az osztályok barátságos módon közeledni kezdenek egymáshoz.

Öt-öt fiú alkot egy *patrol*-t és a vezető a *patrol-leader*. Ez a beosztás volt a siker titka, mert minden vezető felelős volt a maga öt

Muraközi négy éves herélt.

Pinzgauer négy éves mén, a champion-díj nyertese.

alárendeltjéért. És mi lehetne nagyobb jellemképző erő, mint az, hogy a fiúkat a saját becsületüknek teszik főleg felelőssé. *They are put on their honour*, mint a tábornok mondja. És hogy tisztán ennek a révén hány rossz otthonból való, majdnem elkerülhetetlenül az elzúllásra kárhozottat fűben ébredt fel a maga becsülete létezésének nagy eszméje, az sokkal nagyobb vívmánya a scout mozgalomnak, mint a hogy azt hirtelenében meg lehet mérni.

És micsoda láncolata származik a jó eredményeknek egy-egy ilyen szabadban való táborozásból. Mikor a fiúk közül néhánynak a piacra vagy a boltba kell menni hűsért, teáért, zöldségért, lisztért; másik néhány meg főz, ismét mások elmosogatnak. Hogy megtanulja az ilyen táborozás pár napja alatt a szegény osztály fia a maga nehéz gondok közt élő édes anyja munkáját becsülni, a gazdag osztály fia pedig a cseledekét.

Óriási jó hatása van az ilyen táborozásnak oly szempontból is, hogy az élet apró nehézségei, kellemetlenségei semmivé törpülnek a fiúk előtt, míg a legcékelyebb siker (a tűz, a mely szófogadóan meggyullad, a víz, a mely felforr, a krumpoli, a mely megfő) mind számottevő örömmé emelkednek.

A fegyelem a nagy szabadság és jókedv mellett is oly nagy a scout táborokban, hogy noha elvben, papíron megvan az, hogy *courtesy of honour*, becsület-törvényszék is legyen, a melynek azokról kellene ítélnie, a kik a fegyelmet sértik meg, de az igazság az, hogy *erre soha még nem volt szükség.*

A ki azonban ismeri az emberi nemnek azt a genus-át, a melyet fiúnak nevez az ember természetrajza, az bizonyára eleve tudja, hogy a scout eszmének híveket toborzani a fiúk közt úgy soha sem lehetne, ha holmi *épiletes* és a *javukra szolgáló* keneteljes beszéddel akarnák megfogni őket. Jaj, de hogy!

Olyan csalétket használunk, a milyent az a hal szeret, a mely után horgászunk.

Mulattassa, érdekelje, kapja meg a fiút annak a szava, a ki a csapatjába akarja sorozni. És — nem hiába hogy az egész scout had-

seregnek az a jelszava *Légy készen* (*Be prepared!*), de bizony készen kell ám lennie a vezetőnek is arra, hogy ő annak a rábizott néhány fiúnak ne teorizáló tanítója legyen, hanem példányképe is. Csekély példa a következő, de jól jellemez. Magam láttam egy vilamos kocsiiban. Egy tizenkét év körüli kis scout fiú, porosan, fáradtan a napi kirándulás után, felszállt a villamosra csapatjuk vezérével, egy előkelő fiatalemberrel, a ki maga még sokkal fáradtabb volt persze, mert egy egész csapatra ügyelt egész nap. Egyszerű ruhájú öreg anyóka szállt fel utánuk és a kis fiú elmulasztotta a köteles szolgálatot, a mindennapi «szivesség» tanusítását. Nem állt fel. Az előkelő, úri fiatal gentleman, a kis fiúnak pedig főlebb valója, azonnal felállt s átadta helyét a szegény öreg asszonynak. Hol van az a kenetes prédikáció, a mi ezzel felért volna? A kis fiú lángpirosra gyuladt arccal ugrott fel vezére előtt: «Foglalja el az én helyemet, sir» hebegette. «Köszönöm» — felelte emez harag nélkül, nyugodtan, de komolyan, — *nekem nincs rá szükségem!*

Jól ki volt eszelve az is, hogy épen abban a korban, mikor a fiúk a scoutokhoz csatlakoznak, a képző erő az, a mely a lélektan tanúsága szerint az egyik legerősebben működő elem a lélekben. Minden, a mi ezt foglalkoztatja, segít. A fiúk képletele előtt egy világot nyit meg az, hogy egyenruhájuk van, jelvényeik, jelbeszédük, állathangokat utánzó jeladásai, mint az indiánoknak, zászló abegyük stb. Egyenruhájukról a legnagyobb dicsérettel kell elmondanunk, hogy az *nem* utánzása semmiféle katonaruhának, tehát nem ébreszt a fiúkban olyan képzelgést, mintha már pl. rangot szereztek volna; — azonkívül nem drága, nem paradés, nem kényes, hanem munkára való.

Meg is szerette London népe az őzbarna ingzubbonyos, rövid térdnadrágos, puhakalapos kis sereget úgy, hogy a merre csak elhaladnak szinte apai-anyai meg testvéri szemmel néz mindenki utánuk.

A természetismeret, táborozás persze az év

hat enyhébb hónapjára szorítkozik, de ne higgyük, hogy a scout csapatok ősszel és télen át szétszóródnak. Akkor folyik a tanulás, a készülés és az ilyen téli kurzusokra nagy jót tettek a környékbeli fiúkkal azok, a kik a scout-délutánokra vagy estére átengedtek valamely szobát. A legjobb majdnem az a terv volt, a mikor csupán a négy fallal körülkerített helyiséget adta át valaki; a fiúk aztán azt maguk díszítették föl, butorozták be. Jó-akarók egyenként adtak pl. egy-egy jó, odaváló folyóiratot, néhány fiúknak való könyvet; a másik néhány olesó kávés csészét vagy egy teáskannát, mert a fiúk maguk főzték meg a szombat délutáni uzsonnát. Persze, valami pár filléres heti tagsági díj jár vele és a mellett van a tizfilléres takarékpénztár, melybe hetenként egy-egy pennyt fizetnek előre, a nyári kirándulások költségeire.

A ki pedig egy-egy ilyen fiú-csapat élén áll, mint felnőt ember, ne feledje el azt, hogy valamire való gyerekeknek semmi sem borzasztóbb, mint tétlenül nézni, míg mások játszanak. A dolgot zömét tehát ne ő, a főlebbvaló végezze el; az ő munkája a munka kioszlása és a munka elvégzésének megkövetelése legyen.

Ruházson a fiatal patrólvezetőkre teljes felelősséget és helyezzen beléjük teljes bizalmat. Ez a jellemképzés egyik legnagyobb titka.

Maga pedig ne tévesse szem elől, hogy az egész scout-mozgalom célja az, hogy férfias, talpraesett, életrevaló állampolgárokat neveljen.

Baden Powell tábornok nagyon szépen jegyezte meg nálunk, a Nemzeti Nevelési Egyesületben tartott előadásán, hogy az ilyen őrsök mozgalma nem harezias mozgalom, ember-társai kárára, hanem emberbaráti, testvéri mozgalom, embertársai javára, mert hiszen mások voltak mint *felderítők*, scoutok, azok, a kik a sarkokig és az egyenlítőig hatoltak el, a hittérítők a vadak között, a telepesek a pusztaságokban és mindazok, a kik a maguk lelkében levő bátorság, önzetlenség, áldozatkészség folytán a földet valamivel szebb, boldogabb helyé tették, mint a milyen az ő életük volt. *Ginevrené György Ilona.*

Próbahúzás homokban.

Próbahúzás vizes talajon.

FERENCZY KÁROLY KIÁLLÍTÁSA AZ ERNST-MÚZEUMBAN.

Ha valaki figyelemmel kísérte az utolsó két esztendő képművészeiről beszámoló kritikákat, bizonyára feltűnt neki az, hogy majdnem mindegyik festészetünknek és művészeinknek irányváltozásáról és a vezető egyéniségek átalakulásáról vagy kiforrásáról beszélt. Így volt ez Rippl-Rónai, Kernstock, Vaszary, Csók, Fényes esetében, hogy csak a legkiemelkedőbbeket említsük. Ehhez az átalakuláshoz már annyira hozzászoktunk, hogy minden egyes újonnan megnyílt, egyéni kiállításra azzal a fürkésző kérdéssel indultunk, hogy vajjon mily újabb meglepetéssel fog szolgálni művésze fejlődése felől. Ferenczy kiállítása már azért is, mert utolsónak jött, még inkább felkeltette ezt az érdeklődést, melynek ébrentartására elég volt egy pár műesernoki képére visszaemlékezünk, mely az utolsó években már sejtette, hogy Ferenczy most nem teljesen úgy fest, mint a hogy megszoktuk tőle, hogy már nem kizárólag a legerősebb napsütés és a szabad természetben látható szín és fényhatások ábrázolója.

Az Ernst-múzeum kiállítása, melyen egyaránt képviselve vannak úgy legújabb keletű munkásságának eredményei, mint plainairista törekvéseinek legjobb darabjai, teljes képet ad erről, az eddig inkább csak sejtett kifejlődéséről. Láthatjuk a régi Ferenczyt, kinél meglepőbben és kevesebb eszközzel egyik modern festőnk sem tudta ábrázolni a napsütés színhatásait. Ezeknek a minden szint legnagyobb világító erejéig felfokozó képeknek technikája is teljesen hozzásimult az ábrázolás céljaihoz, csupa nagyvonalúan, pasztózusan elrakott, futni látszó ecsettel odavetett szín van rajtuk. Szám-talan, változó, a híven megfigyelt természet esetlegességéből ellesett szín, melyet egységbe a napsütés, a vibráló levegő foglalt.

Az első, a mi feltűnő az újabb Ferenczynél, a témaváltozás. Szétszórta fénybe állított dolgokat fest, arcképeket, csendéleteket, emberi alakokat, melyeket nem tesz már lángolóvá a perzselő déli nap sugara, melyeknek nincsenek színreflexes tarka árnyékaik és nagy ellentétek. A fény, a mely ezeknek az ábrázolásait körülveszi, olyanfajta mindent egyformán kö-

ARTISTÁK.

rülölő és lágyan feloldó fény, a melytől teljesen leeresztett fehér függönyök szórnak, a melyek mögött minden tárgy az egy tónusba olvadás hangulatát és csendéletszerű nyugodtságot nyer. Ezzel a témaváltozással a festés technikája is megváltozott Ferenczynél, ki minden dolgát mindig a hozzá való módon alkotta meg eddig is. Ezek a szordinált fényfátyolok, a maguk selymes felületével nem tűnnek meg a vastagon felrakott festék erős világító hatását, a nyugodt magabizalom hangulatával nem férne meg az előadás vibráló nyugtalan-ságot keltő nagyvonalu elhanyagoltsága. Új képei

igen kevés festékekkel, simán vannak a vászonra téve, persze nem azzal a pepecselő aprólékos-ságfestéssel, mely a részletekbe öli az egészet, hanem alapszínben éppen olyan sommásan, olyan kevéssel sokat ábrázoló módon, mint a hogy eddig is festett és anyagszerűen. Ennek a külső megjelenésében új festési kifejezőmódjának talán nem oly szuverén ura még, mint volt a régiek, de az is lehet, hogy azért nem való-sítja meg teljesen következőt az egész kép minden részletében, mert elégnék tartja az adott dolgot a kívánt hatás elérésére.

Mintha ezekben az újabb képeiben több szín-komponálás volna, mint a régiekben, melyek csak a valóság legintenzívebb felfokozásának látszottak. Most már nemcsak talál, hanem keres is új, érzékiesen szép színakkordokat, a mi különösen gyönyörű női aktjain látszik meg, vagy azokon a szép csendéleteken is, hol minden szín egy lágy tónusharmóniába olvad össze.

Ha tovább gondolkozunk Ferenczy újabb képein, alighanem arra a megállapításra juthatunk, hogy a fejlődés nem jelent nála alapvető változást. Fiatalságában és most férfikora teljes erejében is nem a fantázia, a kidolgozás, nem az értelmi spekulációk művészeinek bizonyult, hanem az érzéki gyönyörködés költő-jének. A meglátásnak számtalan öröme azelőtt a természet, a világ nagyobb ellentéteken épülő szépségei váltották ki lelkéből, míg ma a hangos kifejezés helyett inkább a finomságokba mélyedésnek örül, kontrasztok helyett a lágy átmenetek skálájának poézisét keresi. Ez az érzéket gyönyörködtető, minden gondolati tartalomtól mentes ábrázolása kapcsolja Ferenczyt a múlt század második felének nagy francia festőjéhez és választja el teljesen a magyar művészet legújabb forrágasaitól. Ha az artisták világának csillogó környezetéhez nyúl, nem idézi fel a fájdalmat keltő rokonszenvenek azt a viharát, mint Daumier vagy Toulouse-Lautree tették, az ő művészete ma is még egy jelen-ség mindenemű vonatkozásától mentes érzékies külsejének megkapó képét adja.

Farkas Zoltán.

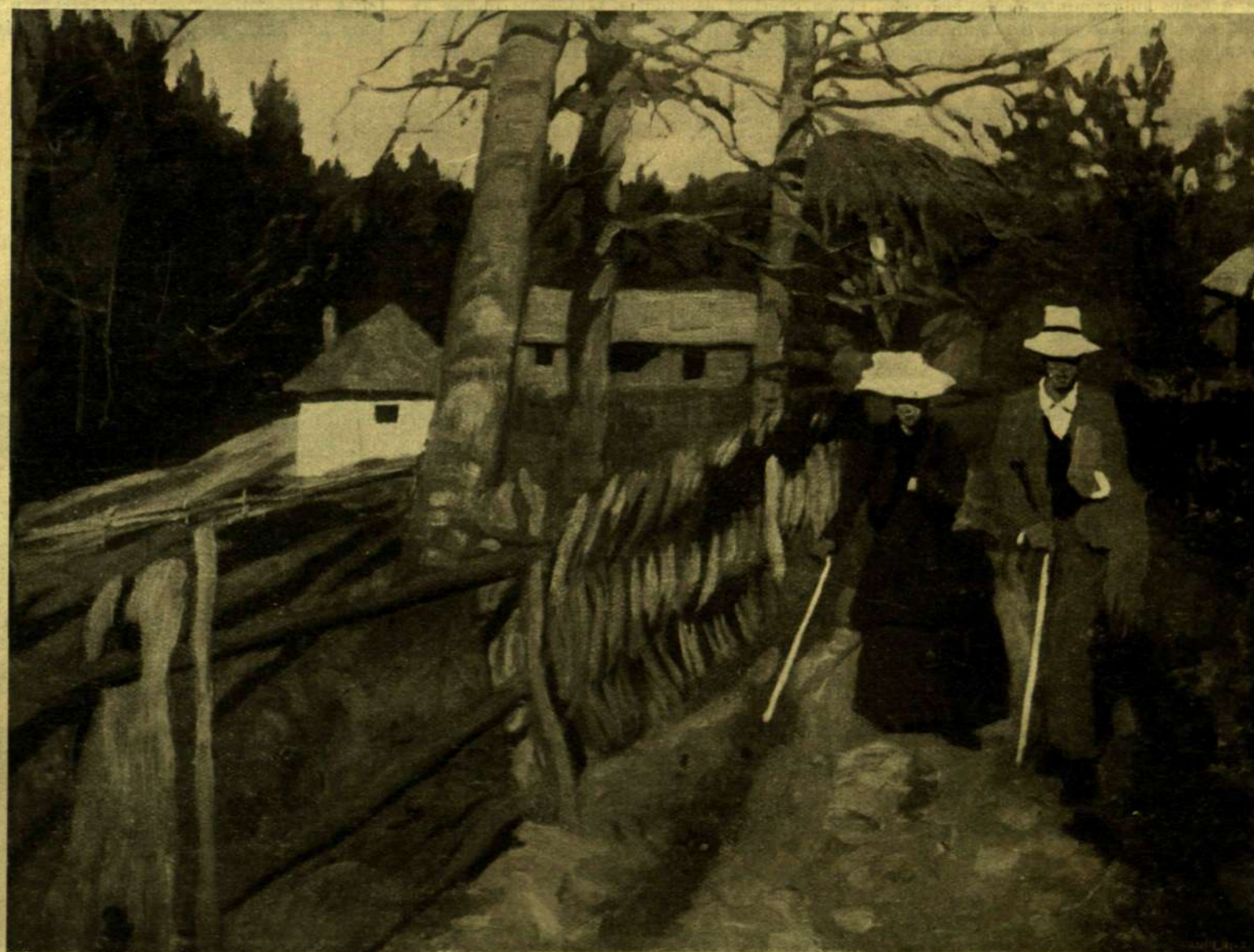
ANYA.

NŐI ARCKÉP.

CSENDÉLET.

SÉTA.

TITKOS BARÁTSÁGUNK Szerbiával.

Haymerle, Kállay Béni, Kálnoky és Milán király.

Némiképen feltűnt és sajtószerepén hatott, hogy a közös külügyminisztérium tájáról bizonyos nyomatekkel emlegették mostanában Kálnoky grófnak, az egykori külügyminiszternek egy kijelentését, egy mondatát. A fiatalabb nemzedék bizony nem tartotta számon ezt a mondatot, nem igen emlékszik arra sem, a ki mondotta. Kálnoky 1881-től 1895-ig állt a külügyi hivatal élén s tizenöt éve fekszik sírjában. Nagy iniciatíváiról nem emlegették soha, izgató kérdéseket a Ballplatzon akkoriban, talán az annexióig, felvetni nem szoktak: az a mondata mégis, vagy talán éppen azért, feltűnt, körülbelül húsz évvel ezelőtt. Akkor jelentette ki expositoiban — először arról a helyről — mint Ausztria-Magyarország határozott óhaját, hogy a Balkán-félszigeten a független balkáni népek uralkodjanak. A világ bámult, mert nagyon kevesen tudták, hogy ezen külügyminiszteri kijelentésnek fölöttébb komoly háttér van: egy titkos politikai és katonai szerződés, melyet 1881-ben s 1889-ben kötöttünk Szerbiával.

A dolgról akkor kevesen tudták, kevesen is hitték benne, mert nemcsak a szerb köztudatban élt, de az európai közfelfogásban is átment az a föltevés, melyet Garasanin Ilija volt szerb miniszter így fejezett ki Karagyorgyevics Sándor fejedelemhez 1844-ben intézett titkos emlékiratában: «Ausztria természetes ellensége lévén a nagyszerb államnak, arra nem is gondolhatunk, hogy Szerbia megegyezésre és benső egyetértésre juthasson Ausztriával.» S ez a megegyezés mégis megtörtént 1881-ben, az időtájt, mikor Milán szerb fejedelem, a későbbi Milán király, megcsalatkozva az orosz ígéretekben, bizalmával mifelénk fordult. Haymerle külügyminiszterének utolsó évében történt ez a sokat jelentő megegyezés, 1881 június 28-ikán. Létrejöttében mindenre döntő része volt egy messzire látó, nagytehetségű magyar diplomatának, a szerbek történetírójának: Kállay Benjáminnak. Kállay, ki akkor a közös külügyminisztérium első osztályfőnöke volt, mindenesetre tisztában volt a Bosnyákországot és Hercegovinát fenyegető

szerb törekvésekkel és ismerte Garasanin titkos emlékiratának e tartományokra, Horvát-Szlavonországra s a *Bácskára* vonatkozó részét, mely így szól: «Szerbia eddig mit sem tett arra nézve, hogy megnyerje a Száván és Dunán túl lakó szerbek barátságát. A helyzet azonban remélhetőleg javulni fog, mihelyt szemellátható lesz Szerbia kulturális fejlődése. Kormányunknak egyelőre érintkezésbe kell lépnie az ottani legtekintélyesebb emberekkel és befolyással kell szereznie az ottani nagyobb szerb újságokra, hogy a magyarországi szerbek lássák, hogy Szerbia az ő javukat is szívén viseli.» A magyar diplomata ennek következtében felismerte Szerbia közlekedésének jelentőségét s nyilvánvalóan az oroszországi részben abban, hogy a titkos szerződés Milán királlyal 1881 nyarán létre jöhetett.

A szerződés tíz évre szól s Milán király 1889 február 9-ikén, egy hónappal a trónról való lemondása előtt, a második szakasz megváltoztatásával s a hatodik szakasz módosításával 1895 január elsejéig megújította. Az első szakasz az egyezmény főfeladatátul azt mondja, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia közt teljes barátság jöjjön létre és szilárduljon meg. A második szakasz megállapítja e barátság lényegét és Szerbia részéről ezt mondja: «Szerbia nem fog tűrni semmiféle politikai, vallási vagy másnemű eszszövést, mely Ausztria-Magyarország, valamint Bosznia, Hercegovina és a novibazári szandák ellen irányulna.» Ausztria-Magyarország ugyanezeket a kötelezettségeket veszi magára Szerbiával és dinasztíájával szemben, melyet teljes erejével támogatni fog, hogy fenmaradjon és boldoguljon. A szerződésnek 1889-iki megújítása alkalmával ezt a szakaszt olyképen változtatták meg, hogy köteleztük magunkat *fégyveres erővel is* megvédeni az Obrenovich-dinasztiát minden, Montenegró, Bosznia-Hercegovina, a novibazári szandák vagy Törökország felől érhető betörés ellen, s lathá vetni befolyásunkat a Fényes Kapunál, hogy az is összefogjon velünk, ha a betörés török terület felől fenyegetné Szerbiát. Súlyos volt Szerbiára nézve a negyedik fejezet, melyben egyrésztől magunkra vesszük, hogy Szerbiát és érdekeit támogatni fogjuk az az európai kabineteknél, de viszont Szerbia kötelezi magát, hogy politikai szerződésekről

más állammal a mi előzetes beleegyezésünk nélkül nem tárgyal, nem hogy ily szerződésekre tudunk és beleegyezésünk nélkül bele is menne. Mikor Milán király a szerződést vezetett így elkészítve, de még alá nem írva, 1881-ben hazavitte Belgrádba, Pirocsanác miniszterelnök annyira megrejtett ettől a ponttól, hogy nyomban benyújtotta lemondását, s csak akkor maradt meg állásában, mikor külügyi hivatalunk kijelentette egy deklarációban, melyet a külügyminiszter helyetteseként Kállay Béni írt alá, hogy e szerződés nem veszi el Szerbiának azt a jogát, hogy szerződést, akár politikai szerződést is köthessen más államokkal, a mennyiben a tárgyalás vagy maga a szerződés nem áll ellentétben az 1881. évi június 28-ikán kelt titkos szerződés betűjével vagy szellemével. És 1889-ben, a szerződés megújításakor, még hozzáfűggesztették e szakaszhoz ezt a nevezetes kikötést: «A mennyiben Szerbia hiven teljesíti kötelezettségeit, Ausztria-Magyarország megígéri, hogy támogatni fogja Szerbiát a *Vardar völgyének irányában való terület nagyobbodás* politikájában, a mennyire Szerbiának ezt megengedik a körülmények.» Vagyis: Kálnoky gróf, ki ez új pontot beiktatta a szerződésbe, írásban odaígerte Szerbiának a szandák kivételével jöformán mindazt, a mit most, szövetségesei segítségével, meghódított magának: Prisztinát, Uszküböt is.

A szerződést, 1889 után nem újították meg többé. De Milán 1897 végén visszatért Szerbiába, az egész szerb haderő főparancsnoka lett s Protics volt szerb miniszter szerint, a ki e titkos szerződést először tette közzé a «Fortnightly Review»-ban, ez a szerződés újabb megkötése nélkül is biztosította Ausztria-Magyarország számára a szerződésben lefektetett politika folytatását. A tisztek közt — mondja Protics, — tényleg az a jelszó volt kiadva, hogy a szerb hadseregnek sohasem kell küzdenie az éjszaki és a nyugati határon, s a vezérkar is ezen az alapon építette fel haditerveit.

A belgrádi királygilkosság tépte aztán szét végképen Milán király titkos szerződését, Jöttek a Karagyorgyevicsék és Garasanin emlékirata lett ismét alapja a szerb politikának.

— a.

A SZERELEM AZ ÉN BÜNÖM.

Francia regény. (Folytatás)

— Ne! esokoládét ő is kaphat, de ne jöjjön velünk, nagyon kis lány még, én pedig nagy fiúk módjára messzire szeretnék sétálni a parkban. Flo bizonyára felne is a legelésző állatoktól. — Annélkül, hogy bevallana, Dick maga is nagyon fél a mezőkön legelésző tehenektől és ezért aszerint ítéli meg az emberek merszét, hogy félnek-e a szarvasmarháktól.

Apró léptekkel útnak indultunk és legelőbb a kutyaketrezben azt a kutyát látogattuk meg, melyet Dick nagyapjától kapott. Nip — ez ugyanis a kutya neve — Dick kedvence, de mégis félénken beczegti, mert hátha csak egyszerre megharapja? Aztán az ananások melegházába mentünk, majd az orchideákba, a hol aznapra várta a kertész egy ritka fajtnak virágfakadását. Nagy kedvvel magyarázta nekem ezeket az illat nélküli furcsa, bizarr, de szép virágoknak életét.

A lunch ideje visszacsalt minket a házba az étkezéshez, hol a két kis gyermek nagyon komolyan viselkedett. Nem tudtam felfogni, hogy lady Surrey mért nem intéz az egész étkezés alatt egy szót sem hozzám. Örültem, hogy Dickre és Flora vigyáznom kellett, kiket csak rendkívüli alkalommal bocsátottak a nagyok asztalához. E gondoskodásom mögé próbáltam elrejtetni zavaromat és még a hangomra is vigyáztam, miközben a kicsinyekhez beszéltem, hogy zavaromat el ne áruljam.

Nem tudtam már tovább is elviselni a dolgot és ezért asztaltöntáskor, csakhogy beszédre kényszerítsem, megkérdeztem a hercegnőt, hogy aznap delután nem lehetnék-e valamilyen szolgálatára. Majdnem szeretetreméltóan válaszolt:

— Ma nem. Külömben is anyám már befogott s azt hiszem, hogy őt fogja elkísérni. Istenem! mily megkönnyebbülés, hogy a vihar nem az én fejem fölé tornyosul.

Lady Richmondal a környékbeli szegényeknél jártunk, köztük Towerséknál is. Kihúzta őket a bajból, mert egyik majorjában, mely határos veje birtokával, alkalmazást adott nekik Harry itt kociskodik, felesége gyermekeit dajkálja, s hogy még ő is keressen pár kraj-

czárt, a jó lady a mi szegényeinknek szánt ruhanémüt véle varratja. De mennyi más segítségre váró nyomor van mindenfelé! Ez két-ségbeesítő! Mindig eszembe juttatja a magam szenvedéseit, de hazafelé mégis elhatározom, hogy nem rettenek vissza az étlettől és nyugodt békétűréssel viselem sorsomat. Vajjon nem lett-e aljassabb lelkem, hogy ekként beletörődik a szolgaságba? De hiszen fégyvertelenül állok az étellel szemben, nincs családom, nincsenek barátaim, mindenki elfeledett s ez a legnagyobb nyomorúság! Mit tegyek? órákat adjak? Ez eddig sem vált be. Annyi tanítónő kóborol a világon, a hány csillag csak az égen. Irjak? Ismeretlen szerzőknek az irodalom csak fényűzés, de nem kenyérkereset. Ezért jobb, ha bevonom vitorláimat és veszték maradok itt, a hol vagyok. Aztán meg szeretem is a luxust, azt a viszonylagos gazdagságot, melynek itt osztályosa vagyok. Nagy örömöt okoz, ha pénzt küldhetek Marinénak, ha könyveket hozhatok magamnak, vagy ha szegénységemben lady Richmond gazdag alamizsnáit holmi esékélységgel még megtoldhatom. Belőlem nagy-lelkű gazdag vált volna és ezért nem is tudok szerény szegénynek válni. Irigykedés nélkül élek ebben az előkelő világban, és alárendelt helyzetem sem tölt el gyűlöléssel, mert egyenlőnek érzem magam azokkal, a kiknél szolgállok. Mégis ma delben haragra gyűjtött lady Surrey bántó hallgatása; csak nem lord Closeburn szölt neki gyáván valamit? Milyen kényes a helyzetem itt, mennyi életbölcseségre lesz szükségem, hogy tapintatosan és méltó módon megálljam helyemet. A legbonyolultabb diplomata ügyességet kell kifejtenem, hogy ne vonjam túlságosan magamra a kastély férfitársaságának rokonszenvét. Milyen érdekes megfigyelni pártfogásra kész hajlamukat, melyről éppen azonnal készek tanúságot tenni. Egy napon az üvegházból jött Surrey herceg, ki velem szemben mindig atyai jóindulatot mutat. Bámulatos szép virágokkal volt tele két keze, midőn a hallban találkozott velem, a melyen át átöltözökni indultam. Megszólított:

— Hová siet? Vegye lányom ezeket a virágokat, velük jelenék meg este. Azt hiszem elég van belőlük az ön és Winnie számára? Midőn megnyugtattam e fölől és megköszöntem sőt magasztaltam a ritka szép virágokat:

— Jól van, jól van — szölt — hagyja csak, úgy sem oly szépek mint ön maga. Mállyvaszínű ruhája számára válogattam össze, úgy-e a vén lord is ért meg a dologhoz? Viselje ma este e virágokat, holnapra ismét fog belőlük akadni. Guildford marquis pedig, bármennyire ridegen és fitymálva nézi is mindennapi életének apró eseményeit, mégis sokszor alkalmat talál arra, hogy egy szóval, egy mozdulattal tudtomra adja, ha az én nézetem van s nekem ad igazat feleségével szemben, még olyankor is, ha nem ártana kevésbé fenhéjzónan felelnem annak támadásaira. Látom, hogy egy kis mesterkedés el nagy felfordulást, — de mily nagy felfordulást tudnék okozni a családban. Nem a könnyelműség beszélt így, mert az én személyem nem volna lényeges ebben, mert oly tenyező, melyet nem kell számításba venni. Igaz, hogy fiatalágom, nevelésem is sokat nyomnak a latban, de a férfiak érdeklődését első sorban mégis csak az ismeretlen után támadó sovárgás, a változatoság vágya kelti fel. Nem engemet kívánnának meg, hanem a változást.

Október 29.

Ma este dinner után kilopódtam a szalomból. A ház előtt bolyongtam. Nagy örömöt okozott ez a félóra magány, melyhez nem kértem engedelmet parancsolóimtól. Boldoggá tett az éjszaka csöndje és az ősi szél is, mely lágyan simogatott, nagyon jól esett nekem. Nem mentem messzire, féltem holmi veszedelmes találkozástól. Fel le jártam a terrasszon az ablaknyílásokon kiszűrődő fényesóvak határán belül. Egyszerre az egyik ablak kitarult és lady Guildford, Emily O'Reilly és lord Closeburn hajoltak ki rajta. Tíz lépésnyire lehettem tőlük, de nem láthattak meg, mert elnyelt az ablaknyílásokat elválasztó fal mély árnyéka. Nem mozcantam, néhogy észrevéve engem megnehezteljenek szokéseimért és így végig kellett hallgatnom beszélgetésüket.

— Mindnyájan együgyűsködnek a szépsége fölül! Pedig túlságosan sápadt, szemei beesettek, aztán én ki nem állhatom az ilyen lóképű teremteseket. Kedves Willie — bizony Lola Montezhez hasonlít ő.

— Mindennek daczára — kedves Emily — bármit eszel is ki — nagyon szép lány, szebb

A BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ EGYLET VÁROSI JÉGPÁLYÁJA. — Balogh Rudolf február 22-én készített felvétele.

LUKÁCS LÁSZLÓ MINISZTERELNÖK VOLT ZALATNAI HÁZA, MELYNK ELADÁSA A DÉSY ZOLTÁN ELLENI PERBEN SZEREPELT.

mint a mi hölgyeink bármelyike, ez komoly nézetem. Csodálatosan összevegyült benne az egyszerűség az előkelőséggel és magába zárkózó modora sokkal csábítóbb, mint az önök kecskeskedései.

— Ez a Closeburn — hiába csak — túlságosan finom velünk szemben, Emily! de mit akar ön a magába zárkózó természettel mondani?

— Hagyja őt Gladys! vaksággal van megverve. Azt tanácsolom magának Willie, hogy legyen ennek a Lolának Lajos király, a mi nem lesz túlságosan nehéz, egyenlő pénzt kínálk erre.

— Tartja? kérdé Closeburn.

Mindhárman felnevettek, és jaj! én még meg sem boszulhatom ezt a viszonzhatatlan sértést!

November 10.

Tizenkét napja már, hogy nem törődhetek magammal, mert lady Richmond szerfelett heves asthma-rohamba esett. Egy reggel három órákor vertek fel, mert a szegény öreg fuldoklott. Azt hittem, hogy a végét járja. A hercegnőt is felkeltettem. Nyugtalan órákat töltöttünk együtt, melyek lelkileg közelebb hoztak egymáshoz. Minden erőmből törekedtem drága betegünket ápolni, mert észrevettem, hogy őrvend jelenlétemnek. Nem szerettem, ha pusztán komornája gondjára van bízva.

Szerencsétlen dolog, hogy épen szombaton, a midőn megbetegedett, húsz új vendég érkezett a kastélyba. Dinnerhez, mely alatt a ház felett a halál subogtatta szárnyát, épen harmincötven ültek le. Lady Surrey lassan megnyugodott tudva, hogy én őrzöm anyját és háziasszonyi tisztu után látott. Ez a sok vendég egész karácsonyig marad itt, mondta Winnie.

Milyen édes szavakkal köszönte meg nekem az én kicsikém, hogy folyton nagyanja mellett maradtam. Mi sem volt ennél könnyebb nekem. Kinyitattam az én szalonomat a lady Richmond lakosztályától elválasztó ajtó. Az ételt felküldik szobámba, ekképen éjjel-nappal a beteg mellett lehetek s még csak a folyosóra sem kell kilépnem, mely az emeleti helyiségek közt végigvezet.

Sohasem fogom elfelejteni azt a hálás pillantást, melyet a derék öregasszony ma reggel reám vetett, sem azt a bánatos mosolyt a melylyel ezt suttogta:

— Szegény Christiane! ime egy gondnal több, mint a mennyit az ön teendői közé felvettünk volt. Valóságilag mentett engem és sok bosszúságtól megkímélte vén bamba komornám is. Nem is tudom, hogy miként mondják köszönetet, igen! bizony én tudom, hogy mit beszélnek, drága gyermekem.

Megfogtam kezét, hogy megcsókoljam, de ő visszahúzta, magához vont és valóságos anyai szeretettel megölelt úgy, hogy megindultan sirva fakadtam, mert eszembe jutott, hogy mily jó volna, ha élne még az édesanyám.

Lábbadozó betegünk ma kissé ki is szállt az ágyból s én felhasználom az időt, míg ő az ablakból nézi a vendégek sürgését-forgását a kastély előtt, hogy...

Eddig jutottam el naplomban, midőn a hercegnő lépett szobámba:

— Christiane kisasszony, kopogtam szalonja ajtaján, s noha nem kaptam választ, beléptem.

Zavarodottan keltem fel, mert első ízben esett meg, hogy lady Surrey látogatásával megtisztelt. Így folytatta:

— Sülyt helyezek arra, hogy megtudja hálalm édes anyám ápolásáért kedves Christiane. Önfeleldozóan viselkedett, fogadja köszönetemet.

Kezet nyújt s melegen megrázza az enyémet, szívből jövő köszönete megerősítésül. Ez a fellépés a hercegnő részéről mindenesetre sokat jelent, mintha valami közeledés lopódzott volna közénk úgy, hogy most már nem érzem magam annyira idegennek.

Szabadkozom a hercegnőnek, hogy jóindulatom nem is érdemel dícséretet és azzal fejeztem be szavaimat, hogy boldog voltam, mert megmutathattam, hogy nem szorítokom tisztán Winnie társalkodónőjének, bár kedves, de mégis korlátolt szerepére, hanem, hogy minden morális és testi öröme számíthatnak, ha bármily szomorúság vagy csapás érné családjukat.

— Ez nagyon megható, kedvesem, és én viszont azt kívánám, hogy ha valami bánata van, oly bizalommal forduljon hozzám, Christiane, mint egy igaz barátjához.

Mily haladás ez, hogy nem vagyok többé «Christiane kisasszony!» Két hónapos ittletém óta ez volt az első pillanat, hogy igazán jól éreztem magamat.

November 11.

Misét hallgattam. Midőn a kápolnába beléptem, meglepett a jelenlevők sokasága. Betegápolásom elzárkózottságában nem szerzhettek tudomást Addington újonnan érkezett vendégeiről, hiszen még tegnap este is lady Richmond szalonjában vacsoráztam s ma is még vele reggeliztem.

Úntat ez a sok ember, valóságos szállodai sürgés-forgás van most itt. Lunch előtt megkeresem Winniet, hogy körüljárjuk a parkot. Természetesen Winniet nem találtam szobájában, ezért eléggé bosszankodtam is a sok vendégre, mert bizonyára egyikük cállta el sétálni helyes tanítványomat. Aztán felmentem a gyermek-szobába, hol a gyermekek épen javában

örjítették vén dadájukat. A jó teremtés imádja őket, s ha egyedül marad velük, nyoma sincsen száraz kimértségének, melyet csak lady Guildford előtt fitogtat.

— Geoffrey asszony nem bizná rám a gyermekeket lunch idejéig?

— Szívesen, miss Nane — ugyanis csak így hí, mióta Florrie így nevezett el — persze hogy! Úgyis mintha ma az ördög bűjt volna beléjük. Bizvást mondhatom, hogy rettentő kiállhatatlanok. Lord Barkley örült módjára rohan fel a szobában és torka szakadtából bömböli: «én már nagy vagyok»...

Lélekvétel nélkül kezdi a derék Geoffrey asszony a kicsinyek bűnlajstromát eldarálni, de én közbevárok:

— Jók lesztek?
— Nagyon jók, miss Nane.
— Engedelmesek!
— Szörnyen!

(Folytatása következik.)

KULTURA ÉS TUDOMÁNY.

— Új irodalmi vállalat. —

Azok a nagy erőfeszítések, melyeket a külföld szellemi vezetői a tudományos ismereteknek, a kultura minden téren való eredményeinek a nagy közönség között való elterjesztésére tesznek s a melyek a népművelő intézmények fejlődésével párhuzamosan haladva, a kitűnő könyvek roppant tömegét vitték az olvasók közé, — nálunk is éreztetik hatásukat. A mi közönségünk érdeklődése legelőször a népszerű előadások és felolvasások felé irányult, de mikor itt hozzászólt a magasabb szellemi légkörhöz, megismerte az eszmék világának lelketfrissítő erejét, hozzányult a kultura terjesztésének leghathatósabb eszközehez, a könyvhöz is. Egyszerre csak azon vettük észre magunkat, hogy nálunk is van kelendőse a komolyabb, magasabb könyveknek. Néhány ily mű meglepő könyvtári sikere megtanított arra, hogy nálunk is van művelődésre képes és művelődésre vágyó közönség, s csak azon múlik a dolog, hogy jól meg kell válogatni a neki való könyveket, melyek tárgyuknál fogva érdekelhetik s előadásuk módja is megfelel az olvasók műveltségi színvonalának.

Régebbi ilyen könyveink kétfelé vették el a dolgot. Vagy túlságosan szaktudományi jellegűek voltak, tehát túlságosan megazították az eleven étellel való kapcsolatukat, vagy pedig túlságosan is törekedve a népszerűsége, felületesen állították be az ismereteket, mélyebbre szállították színvonalukat a közönségnek. A nagyon alacsony szellemi színvonalú ember nem keres komoly olvassmányt; ahhoz, hogy az ember a tudomány eredményei iránt egyáltalán érdeklődjék, már kell egy bizonyos szellemi magasság, a melyről az illető lenézi az olyan rosz értelemben vett népszerűsítő könyvet, a mely az ismeretek közlésében csak a felszínig hatol s gondolatokat egyáltalán nem kelt és nem tisztáz az olvasóban. Nem elég annak, a ki népszerű tudományos munkát akar írni, ha egy esomó innen-onnan összeszedett ismeret könnyed formában tovább ad olvasójának, hanem az is kell hozzá, hogy magának is legyen mondanivalója, legyenek saját gondolatai, szóljon valami világfelfogás munkájából, a mi gondolatokat ébresszen az olvasóban. Szóval legyen, a mellett hogy a maga tudományában színvonalon áll, önálló, érdekes egység, a ki lelki kontaktusban áll egyfelől a tudományos haladással, másfelől az emberek tömegeivel. Csak ilyen tartalmas, önálló és érdekes egység tud olyat adni, a mi érdeket kelt, mert a nagyközönség ösztönösen elfordul minden olyan könyvtől, a mi mérő holt adatokat ad és odafelé fordul, a hol élet sejt, a hol a tudományos adatok egy egységben elevenednek meg. A tudomány népszerűsítését a legújabb időkben ez a megismerés határozta meg s mint az ilyen művek és írók nagy hatása mutatja, ebből a kulturának új, hathatós erőforrása támadt.

Ebben az irányban nálunk is történtek figyelemreméltó kísérletek, de egyik sem kecsesített akkor sikerrel, mert nem felelt meg annyira teljesen a fentebb elsorolt szempontoknak, mint a Franklin-Társulat új sorozatos vállalat, mely *Kultura és tudomány* címen

1. Hat elnök az új köztársasági elnök tiszteletére rendezett fogadáson a párisi városban: középen Poincaré az új köztársasági elnök elődével, Fallières-rel, mellett jobbkézről Loubet volt köztársasági elnök, balkézről Dubost, a szenátus elnöke és Deschanel a képviselőház elnöke, Fallières mögött Briand miniszterelnök. — 2. Poincaré az új köztársasági elnök beiktatására megy Briand miniszterelnökkel.

most indult meg. Olyan vállalat ez, mely a szó legnemesebb értelmében vett népszerűség mellett valódi tudományos színvonalon áll, mert minden kötete olyan írók műve, a ki elsőrendű szakember és egyúttal elsőrendű író. Minden kötet azokról a tárgyakról szól, a melyek ma legközelebb állanak a művelt ember érdeklődéséhez, s a melyekről mindenki szívesen fogad eddigi ismereteit elmélyítő olvassmányt.

A speciális magyar tárgyak közül *Széchenyi alakját* ragadja ki a vállalat egyik kötete, a *gróf Széchenyi István eszméletlaga* című könyv, melyben a legkiválóbb magyar Széchenyi-ismérők világítják meg a nagy államférfi lelki és gondolatvilágát. *Gaal Jenő*, *Beóthy Zoltán*, *Prohászka Ottokár*, *Kenessey Béla*, *gróf Vay Gáborné* tanulmányából van a kötet összeállítva s szellemi életünk e válogatott alakjai minden eddiginél hibebb képét adják Széchenyinek. Ennek a becses kötetnek a további sorozatokban még folytatása lesz.

A technikai ismeretek köréből a legnevezetesebb modern találmányok egyikét, a *szikratávíró* ismerteti egy kötet, melyet a tárgy egyik legkiválóbb szakemberének, *A. Slaby* tanárának a német szakaszár előtt tartott előadásából dolgozott fel *Kreuzer Géza* mérnök. A közgazdasági gondolatmenetet, a melynek napról-napra nagyobb fontossága lesz minden ember életére, *Hobson A vagyon tudománya* című műve képviseli dr. *Sidó Zoltán* fordításában. Ez a kitűnő kis könyv voltaképpen bevezető nemcsak a közgazdasági ismeretekbe, hanem a közgazdasági gondolkodásba is: e tudomány alapproblémáit, megoldási módját tárgyalja minden művelt ember felfogásához szóló modorban. *G. Palante Szociologia* című műve, melyet dr. *Mikes Lajos* fordított magyarrá, a manapság legszélesebb körű érdeklődést keltő tudomány elveiről, módszereiről és eredményeiről ad olyan tájékoztatást, melynek segítségével szociológiai ismereteinknek komoly tudományos alapot adhatunk.

A többi három munka azon művek közé tartozik, a melyek a modern ember legfontosabb törekvését, világnézetének megalapozását és kialakítását segítik elő. A *Kant-breviárium*, melyet *Gross Félix* kiváló német Kant-ismérő műve nyomán dr. *Polgár Gyula* fordított, a saját szavaival, saját műveiből vett részletekkel jellemzi az emberiség egyik legnagyobb gondolkodóját, a mai ember szempontjából legtermékenyebb és világfelfogására legjellemzőbb eszméit adja, úgy hogy minden ismertetésnél közelebb juttat magához Kanthoz. *Bölsche*, a természettudományok modern német terjesztőinek legkitűnőbbike *A természettudomány*

fejlődésének története című két kötetével szerepel a vállalatban. Nem száraz tudománytörténeti mű ez, hanem nagy írói erővel előadott eleven képe annak a küzdelemnek, melyet az emberiség évezredek óta vív a természet megismeréséért. E művet *Schöyflin Aladár* fordította, valamint *Lhotzky Az emberiség jövője* című könyvét is, a mely meleg, lendülettel teli modorban, filozófiai szempontokból kiindulva adja az emberiség mai szellemi és erkölcsi állapotának képét és ebből kiindulva konstruálja meg a jövőt, mely fajunkra vár: egy magasabb kultura és magasabbrendű erkölcsi állapotát.

Az egyes kötetek forma dolgában is kiváló gondossággal termékel. A fordítások mind irodalmi színvonalon, híven adják vissza az eredetit, a kötetek kiállításai is izléses, gondos. Minden kötet esinos, tartós vászonkötésbe van kötve s az árak igazán olcsóra van szabva, hogy ez is előmozdítsa a vállalat célját: az ismeretek menősebb körben való terjesztését. A legdrágább kötetnek is csak két korona az ára, a legolcsóbbé pedig egy korona 20 fillér.

S. A.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kvassay Ede. Mai számunkban új regény kezdődik *A nők kezében* címmel. Szerzője *Kvassay Ede*. Ez a név, a mely ismerős és jóhangzású az öregberek előtt, némi föllevenítésre szorol a fiatalabb nemzedéknek. *Kvassay Ede* a hetvenes években élt irodalmi tevékenységet fejtett ki; legjobb és legnépszerűbb regényírónk közé számították s a színpadon is voltak sikerei. Egy-két regénye és novellás könyve nagy tetszést aratott annak idején: *A hol az ember kezdődik* és *A vármegye szava* című regényei, *Egy világi albuma* című novellás könyve még élénk emlékezetünkben álló, hatásos művek. A nyolcvanas évek közepe óta *Kvassay* csaknem teljesen visszavonult az irodalomtól, szembejött a megnehezítette neki az írást, hivatalos tevékenysége, mely pályája haladtával mind több terhet rakott vállaira, teljesen lefoglalta. Néhány év előtt azonban újra fölvetette tollát s hogy sikerrel, azt olvasóink is láthatták tavalyelőtti és tavalyi karácsonyi albumunkból; az előbbi egy regénye, az utóbbiban egy novellája jelent meg. Új regényében, melynek közlését ma kezdjük meg, régi erejében mutatkozik: a hetvenes évek társadalmának élénk, eredeti megfigyelésen alapuló rajza már magában is érdekességet ad neki, a magyar élet egy elmúlt fázisának egyes vonásait örökíti meg. *Kvassay Ede* jelenleg mint nyugalmazott miniszteri tanácsos Pozsonyban él.

Varjú István. Nagyon sokaknak meglepetés lesz Gyulai Pálnak az a fiatalkori munkája, melyet most a Kisfaludy-társaság mentett meg a feledéstől és kiadott, könyvvalakban most először. *Varjú*

István című hosszabb elbeszélés ez, — manapság az ilyet a regény pretenziósabb nevével illetnek. Az elbeszélés 1854-ben jelent meg a *Csengerly Antal* és *Kemény Zsigmond* által szerkesztett *Magyar nép könyvté*-ben s Gyulai talán népi olvasók számára írott voltánál fogva nem vette fel novellái gyűjteményébe s nem is adta ki soha önálló könyvben. Az elbeszélés nem áll ugyan Gyulai legkiválóbb novelláinak színvonalán, de azért még ma is érdekes olvassmány. Egy gazdag, gógós, elbizott kezeméti ember, *Varjú István* története van benne elmondva, a ki elkergeti és kitagadja derék fiát, mert a neki kisemelt menyasszony helyett szegény, jóra való leányt akar elvenni. — A fiú elbujdosik, apja pedig mérgeben maga veszi el a pipérás, kaczer leányt, a kit fiának szánt. Nagyon pórul jár vele, még mennyegzője éjszakáján gutaütést kap, mely megbénítja nyelvét, a felesége családjá galádl bán vele, ki akarja fosztani mindenéből, már-már életére törnek s csak hazatérő fia menti meg, a mivel minden jóra fordul, a gonosz háznép kiteszik a házból, a fiú megkapja szerelmét, a ki rosz sorában híven ápolta az apát és ezzel megnyerte szeretetét. A történet szemléltethető népies olvasók okulására és mulattatására íródott, e szerint van megalkotva egyszerű, kissé naiv cselekménye: jellemrajzában sincs meg Gyulai későbbi novelláinak életteljesége és finomsága. Minket első sorban mint a fiatal Gyulai bontakozásának dokumentuma érdekel. Előadásra már itt is csaknem teljesen kialakult, biztosan meg tudja útni a hangot, a tónusa együtt tud modulálódni az egyes jelenetek hangulatának tónusával, a stílus máris az a határozott, biztos vonalakat nyújt, mindent teljesen kifejező stílus, mint a későbbi Gyulaié, elavultságot alig érezi rajta, csak nincs meg az a teli zengése, lélekkel teljes lüktetése, mint pl. a *Régi udvarház*-ban. Nem is készült annyira tisztán művészi szóalkotás. A maga nemében, mint a népek való erkölcsi tendenciájára olvassmány még ma is igen jól használható; tanító célzata nem tolatkzik előtérbe, megvonul a történet mögött, a mely a maga egyszerűségével, realizitikus vonásaival érdekelheti a mai egyszerűbb olvasót is.

Katona Lajos irodalmi tanulmányai. A Kisfaludy-társaság, dícséretes szokásához híven, hogy elhunyt kiválóbb tagjainak hátrahagyott munkáit megmenti az elfeledéstől és kiadja, most két kötetben összegyűjtve adta ki *Katona Lajosnak, másfél év előtt elhunyt kiváló tudósunknak irodalmi tanulmányait*. Újabb tudományosságunknak kétségkívül egyik legkiválóbb alakja volt *Katona Lajos*; rendkívül széleskörű és mély tanultság, finoman és élesen boncoló elme, nagy kombináló képesség, mely a tudott képessé teszi az adatok tömkelegéből pozitív tételeket levonni és megtalálni az esetleges adatok mögött rejlő törvényszerűségeket. — ezekben állott *Katona Lajosnak* erője, de erkölcsi is megkülönböztette őt az igaz tudományos jellem, a mely önfeleldozóan, teljesen, mellékelőlkora való tekintet nélkül adja oda magát a tudományos foglalkozásnak. *Katona Lajosnak* nem volt csak

penzum, kenyérkereső vagy karrieresináló eszköz a tudományos foglalkozás, neki ez volt tulajdonképeni élete. Hogy mennyire belülről, lelke eredendő természetéből folyt nála a tudományos törekvés, azt épen fiatalkori hosszas forringsái, pályakezdetének ide-oda ingadozó tévelygései mutatják. Könnyen szánja el magát valami pályára, a kinek az egész csak épen hivatal vagy foglalkozás, de a kinek lelki ügy a pályája, az mindenfelé keres, sokszor csalódik, sokat félbehagy, a míg rátalál a maga útjára s épen ezzel szerzi meg aztán későbbi munkája legjobb eszközeit. Katona Lajosban épen a tudományjal szorosan összefonódott voltát, tudósi jellemét bámultuk legjobban, mert ez az a tulajdonság, a mely a mi tudományos életünkben a legtrikább, összegyűjtött tanulmányai már érett, önmagára rátalált állapotában mutatják, mint a népies hagyományokat, a nép ősi kultúráját kutató folklore bevezetőjéi irodalmunkba, a kit érdeklődése lassankint átvezet az összehasonlító irodalomtörténethez. Tanulmányainak nagyjórésze a folklore körébe tartozik, — ezek még ma is utól nem ért mintái a módszeres, pozitív tudományos munkának olyan téren, a hol könnyen tévelyedhetik a fantáziák, önkényes konstrukciók ingoványába, a kit nem vezet biztos módszer. Régebbi magyar folklore-kutatóink el is tévedtek mind, Katona Lajos mutatta meg, hogy lehet abból az ingatag, bizonytalan anyagból, melyet a népmesék, néphagyományok, babonák stb. nyújtanak, pozitívet alkotni. Másik csoportja a tanulmányoknak az összehasonlító irodalomtörténet köréből való: itt Katonát leginkább a középkor irodalma vonzotta, melynek ő volt nálunk legalaposabb ismerője. A tanulmányok két kötetben jelentek meg s Császár Elemér írta meg hozzájuk Katona Lajos életrajzát.

Az Olesó Könyvtár, melyet Heinrich Gusztáv szerkeszt, két új füzetet bocsátott közre. Az egyik Szigligeti Edénék még a negyvenes évekből való történeti tragédiája, a Grilla, mely annak idején nagy színhatás és irodalmi sikert aratott s csakugyan egyike Szigligeti legjobb tragédiáinak. A darabhoz Morvay Győző irt vezető tanulmányt. A másik füzet Fraknói Vilmos történelmi tanulmányát adja Szilágyi Mihályról, Mátyás király nagybátyjáról, nagy részben új oklevéltári anyag nyomán, széles és jól rajzolt korrajzi áttekintéssel.

A „Jó Pajtás”, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, márczius 2-iki számába Endrődi Sándor és Lampérth Géza irtak verset, Szemere György és Krúdy Gyula elbe-

szelést, Sebők Zsigmond folytatja Dörnyögő Dömötör legújabb kalandjait, Elek nagyapó és Holló Sári mesét mond, Gyula bácsi érdekes természetrajzi dolgokról eszege, Mesemondó bácsi vidám kis történetet, Zsiga bácsi mulatótató mokat mond el, Rákosi Viktor folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A „Jó Pajtás”-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Új könyvek.
Varjú István. Elbeszélés, irta Gyulai Pál, kiadja a Kisfaludy-Társaság. Budapest, Franklin-Társulat. Ara füzve 2 korona, vászonkötésben 2 korona 80 fillér.

Katona Lajos irodalmi tanulmányai. Két kötet. Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Budapest, Franklin-Társulat. Ara füzve 2 korona, vászonkötésben 15 korona.

Az Olesó Könyvtár új füzetei: 1685—1688. Grilla. Eredeti szomorújáték öt felvonásban. Irtá Szigligeti Ede. Kiadta és bevezette Morvay Győző; ára 80 fillér. 1689—1692. Szilágyi Mihály, Mátyás király nagybátyja. Irtá Fraknói Vilmos; ára 80 fillér. Budapest, Franklin-Társulat.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: NOVOTNY NÁNDOR magánzó, 90 éves korában Budapesten. — GLOS ARTUR, a csizi gyógyfürdő igazgatója, 80 éves korában. — ZHORELLA ISTVÁN földbirtokos, 78 éves korában Nagytapolcsányban. — NYÁRY KÁLMÁN uradalmi tisztartó, 73 éves korában Pölösken. — KERESK JÁNOS építőmester, 63 éves korában Kolozsváron. — DICHMANN IGNÁC nagykereskedő és városi képviselő, 70 éves korában Rimaszombaton. — FILLKORN JÓZSEF államvasúti főművezető, 60 éves korában Budapesten. — NAGY PÁL posta- és táviró-ellenőr, 54 éves korában. — MATISZ DEZSŐ dr. királyi közjegyző, 53 éves korában Vácson. — KÁDÁR GYULA nyug. törv. bír. és ügyvéd, 63 éves korában Nagyszentmiklóson. — HERBSTREIT FERENCZ Esztergom főegyházmegyei áldozópap, hitoktató, 53 éves korában Pozsonyban. — STEPIENYI BÉLA, 34 éves korában Budapesten. — FEHÉR ALFRED rendi örökös kormánytanácsos, az aradi Minorita-rendház

főnöke, 48 éves korában Aradon. — DUKA GÉZA báró rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter, országgyűlési képviselő, 46 éves korában Bécsben. — FOLKUSHÁZI GYURGYIK GYULA magyar államvasúti ellenőr, 43 éves korában Újpesten. — LIBAY LÁSZLÓ az eperjesi takarékpénztár főkönyvelője, 35 éves korában Eperjesen. — MOLITÓRISZ BANDIKÁ. Molitórisz Gyulának, a Margitsziget felügyelőjének kis fia, kilencz éves korában. — SZILASI és pillisi SZALASZY MIHÁLY, 32 éves korában Bécsben.

ÖZV. BARCSAY ELEKNEK, szül. Schmidegg grófnő, 85 éves korában Bécsben. — ÖZV. DIENSTL. KÁROLYNE szül. gádi Pálffy Ágnes, 82 éves korában Nagybecskerekben. — ÖZV. MOLLER HENRIKNE szül. Steiner Julia, 73 éves korában Budapesten. — ÖZV. WELLESZ DÁVIDNEK, 65 éves korában. — ÖZV. CSÖTE GRÖGNÉNEK, szül. Veress Ágnes, 62 éves korában Mártymasszentgyörgyön. — ÖZV. ERBEN JÁNOSNEK, szül. Jerzabek Mária háztulajdonosnő, 58 éves korában. — FAJKÜRTHI és kolthai KÜRTHY ANNA, 53 éves korában. — TÓTH ÁRPÁDNEK, szül. Kristó Nagy Juliánna, 49 éves korában Bocsföldön. — FELSŐ-ŐRI FRANCISZKÁ MICHÁLYNEK, szül. Gerdenich Riza, 45 éves korában Dégén. — MALOMHEGYI GERHÁRD FERENCZNEK dr.-né született dénesfai Börzsöny Irén, 39 éves korában. — FİLÓ ZSÓFIKA, Filó Antal Érsekújvár város főjegyzőjének leánya, 15 éves korában Érsekújváron.

EGYVELEG.

* A tengerről. A tengert szünet nélkül tanulmányozzák azok az expedíciók, a melyeket részint a tudományos intézetek, részint a hatalmak küldenek ki. Különösen fontos a tengernek egyes helyeken való mélységét tudni és alig van hajó, a mely útközben ne eszközölné pontos méréseket, a melyeket aztán a tengerészeti hivatalba juttat el. Ott készülnek a tengeri térképek, a melyekre az újabb mérések eredményeit azonnal rávezetik. A legnagyobb mélység, a melyet eddig megmértek, 8556 méter volt, most azonban a Planet nevű angol mérőhajó több, mint ezer méterrel nagyobb mélységet mért meg és pedig a Csendes-óceánban, a Filippi szigetek keleti oldalának közelében. Eddig az volt a vélemény, hogy a legnagyobb tengeri mélységek körülbelül megfelelnek a legnagyobb hegyek magasságának. Miután a Himalaya hegység legmagasabb csúcsa a Gaurisankar 8800 méter, a Planet hajó által most talált tengeri mélység azonban 9780 méter, látjuk, a tengeri mélység

gek, vagyis tengervölgyek jelentékenyen nagyobbak a hegyek magasságainál.

* Herkulanum kiásatása. Mikor a Vezuv mintegy 1800 év előtt kitört, a lava két virágzó várost temetett el a hegy tövében: Pompejít és Herkulanumot. Ezek közül az előbbit az olasz kormány több millió líra költséggel fölásatta és temérdek műkincset, drágaságot hozott napfényre, a melyek még ma is számtalan idegent vonzanak. A történetirők állítása szerint Herkulanum még pompásabb, gazdagabb város volt, mint Pompeji, de föltáráására eddig gondolni sem lehetett, mert az olasz kormányának nincsen erre való pénze. Most az a hír érkezik Rómából, hogy Pierpont Morgan, a hírneves amerikai milliárdos, a ki nemrég a Vezuv környékén járt, ajánlatot tett az olasz kormánynak, hogy fölásatja Herkulanumot a saját költségén. Aligha lehet kétség, hogy az olasz kormány szívesen megadja erre néve az engedélyt, annyival is inkább, mert Morgan kötelezte magát, hogy semmit sem akar a napfényre kerülő kincsek közül megtartani, hanem mindent Olaszországnak ajándékozzon, magának csak a Meczenás dícsőségét akarja.

A Crème Simon nem új készítmény; már rég kiállotta a tűzpróbát. Zsonglító (tonikus) és puhító alkatrészekből lévén összeállítva: ez az egyetlen, valóban higiénikus szépségápoló. A Crème Simon fehéríti, puhítja, báronysimázza és üdév teszi a bőrt; hatása csodás, illata fenséges és azok a nők, a kik naponta használják toalettküzhöz, biztosak benne, hogy állandóan megőrzik az ifjúság bájos és mindenkit elragadó üdességét.

Azok a szépségápolók, melyeket Madame Roza Schaffer, Wien, XIX/2. forgalomba hoz, az egész művelt világon kétségtelenül a legjobb készítményeknek vannak elismerve, mert szinte a csodával határos az az eredmény, amit a Poudre ravissante, Crème és Eau-val elérünk, ezeknek tehát egy toalettblendától sem szabad hiányozniuk. Rhodopis a sápadt arcnak és ajaknak a megifjósítás tavaszát jelenti, míg az áll és homlokoktól minden ráncot egyszer s mindenkor eltávolít. Konoor egyszerű használat után az ősz hajnak a fiatalori színét adja vissza.

A szépség diadala. A szépség Isten adománya, de annak ápolása és megtartása tőlünk függ. A modern hygienia már eléggé bebizonyította, hogy az arc, nyak, kéz és bőr ésszerű tudományos alapon való ápolása a szépség és egészség javára szolgál. Ily tudományosan ápolja és kezeli a szépséget a

világhírű párisi Institut de Beauté fiókja, Váci-utca 5., a párisi anyaintézet, szakavatott kezelőnő által. Az intézetnek hajápoló, maniküre és bőrápoló osztálya is van.

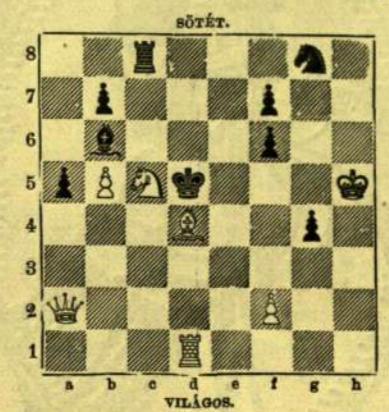
Ne ütessen senki szót, mielőtt „Milltelep” Nagyöcsé, Középeurópa legnagyobb szőlőiskolájától árjegyzéket nem kér.

Divatosak, jók és fölötté olesók a világhírű brünni posztógyári Siegel-Imhof czég szövetjei. Közvetlen beszerzése által mindenkinek lehetséges magát kevés pénzért a legszebb és legfinomabb szövetekkel a legalacsonyabb gyári ártól ellátni.

Hölgyek öröme. A világhírű japán Neppon powder és crème a legtökéletesebb szépségápolók. Pár nap alatt a legrosszabb teint is hamvas rózsássá változtatja. — „Neppon” a nő szépség titka!

SAKKJÁTÉK.

2838. számú feladvány Blake F., Liverpool.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

- A 2830. számú feladvány megfejtése Friss Ottótól.
Világos. a. Sétét.	Világos. a. Sétét.
1. Bb1-b7 ... c4x3	1. ... F8x7
2. Va6-c6 f1+ stb.	2. Va6x7 f+ stb.
b.	c.
1. ... Fd6-f4	1. ... Hb2 t. sz.
2. Hd3x4 f+ stb.	2. Fh3-e6 f+ stb.
d.	e.
1. ... c5-c4	1. ...
2. Bb3-b5 f+ stb.	2. ...

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör”. — A „Budapesti III. ker. Sakk-kör”. — Ludányi Antal. — Wyachogrod Pál. — Beer Mór. — Góttlőb István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Bakert).

Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Léptevér). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri Sakk-kör”. — Székely Jenő. — Mészay József (Győr). — A „Zborói Társaság”. — A „Kálcsai Kátholikus Kör”. — Vécőros Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodasújlak). — A „Dunaföldvári Egyenlőségi kör”. — Osolnoki István (Hajduhadháza). — A „Lebicsi Gazdasági Kaszinó” (Lebics). — Lustyik János és Szivák János (Álberti-Úr). — „Csengeri Kaszinó” (Csenger). — Király Mihály (Zenta). — Kunz Bezzó (Temesváros). — Budai Sakkos Társaság (Budapest). — Patkó Imre (Talpás).

Szerkesztői üzenetek.

Műlnak Elfeledni. Az utca sorában. Üros szavak, nem gyökereznek semmi másban, mint csak némely irodalmi olvasmányokban.

Hulló meteor. Dél. Nagyhangú szavak, melyek mögött minimális értelem van.

Könyvek. Szegfű stb. Banális szövegek, halmaz, a mely csak arra való, hogy eltakarja a mondanivaló hiányát.

Az lesz a furcsa. Ez sem egészen rossz, kisebb igényű helyen meg is állm a helyét, de arra mégis csak jelentéktelen, hogy mi közöljük.

Eljövök. Valami őszinte érzés, egy kis melegség van a verseiben, persze ez nem elég arra, hogy a nagy nyilvánosság elé vigyük.

Szonett leeresztett függönyök előtt. Újat erről sem tudunk mondani. Az az egy lépés választja el a magasabb irodalmi mértéktől, a melyet a legnehezebb megtenni: a ki igazi tehetség, az észre se veszi és már megtette, a ki nem az, az hiában is erőlködik vele.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 5-ik számában megjelent képtalány megfejtése: A ki kapkod a dícsőség után, nem érdemi meg.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Vármeleg-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vegyen Schweizer's Selymet
Kérjen miniatúr tavaszi és őrzi utjónasainkhoz ruhákra és buzára: Voile, Foulard, Messaline, Crepe de Chine, Eolienne, Mousseline 130 cm széles méterenként K 1.20-tól méterenként, fekete, fehér, egyzsinó és mintázott, valamint Himzett buzáok és ujak batizst, gyapju-, vászonzóli és selyemből.
Csakis garantált szolid selyemszöveteket adunk el közvetlen magánárusoknál bér- és valamennyes házhoz szállítva. (Dupla levélpostó).
Schweizer & Co., Luzern U 23
Selyemszövet-kivitel. (Svájc) Kir. udv. szállítók

Hatszort több hal meg a mesterségesen táplált gyermek közt, mint a természetesen anyatejjel tápláltakkal. Az elegendő és nem farszító táplálást teszi lehetővé a Galegol
A jókora halnak van a tej mennyiségére és minőségére. A tej gyarapodás 35-50%. A csecsemők rendszeresen gyarapodnak anyhán és ki-
tűnően fejlődnek. Kellemes íst, minden folyadékban könnyen oldódó. 1 tégely 20 napra elegendő. Ara 3 K. Fővárosi Függetlenség, Fug III. Korlát-n. sorok: Lenkei Magyarors. részére Török József Gyógyszerárú Budapest, Király-u. Ahol nem kapható, a szétküldés postán a pénz előtérrel beutalás után történik. Egy tégely 3.20, 2 tégely 6.72, 3 tégely 9.72, 4 tégely 12.— korona bérmentve.

TÖRLEY
Magyar szabadság 3011. sz.
Bijel ágy. Nappal aszt.
Minden háztartásban elegáns kis kámpé gyanánt szolgál és egy kézművelővel a legtökéletesebb ruganyos matracsos ágyra változtatható a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is. emélfogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 34 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tudó szabad lélegzését előmozdítja. A Schöberl-ágy ára kivétel szerint 52, 72 K és felebb. Szétküldés a világ minden részébe Schöberl Róbert udvari szállító, es. és kir. szab. gyára által Budapest, IV., Haris-bazár 12. arjegyze kívánatra. Övjük a t. c. közönséget Schöberl-ágyaink értéketlen utáztatnól.

Legrégibb és legtökéletesebb ARCZÁPOLÓ, SZEPLŐ-ÉS MÁJFOLT ELTÁVOLÍTÓ SZER. AZ ESZÉKI ARCZENOCÉS ÉS SZAPPAN.
J. C. DIENES SALVATOR GYÓGYTÁRÁBÓL, ESZEKEN.

Steckenpferd lilimonteszappan
elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc- és bőrápolásra, mit számtalan elismerővel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszár és fodrász üzletekben 80 fillért kapható. Szintnyú páratlan hatású női kézápolásra a Bergmann „Manera” lilimonteszappan, mely tubusokban 70 fillért mindenütt kapható.

A VILÁGHIRŰ Schöberl-ágy
Magyar szabadság 3011. sz.
Bijel ágy. Nappal aszt.
Minden háztartásban elegáns kis kámpé gyanánt szolgál és egy kézművelővel a legtökéletesebb ruganyos matracsos ágyra változtatható a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is. emélfogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 34 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tudó szabad lélegzését előmozdítja. A Schöberl-ágy ára kivétel szerint 52, 72 K és felebb. Szétküldés a világ minden részébe Schöberl Róbert udvari szállító, es. és kir. szab. gyára által Budapest, IV., Haris-bazár 12. arjegyze kívánatra. Övjük a t. c. közönséget Schöberl-ágyaink értéketlen utáztatnól.

Lohr Mária (Kronfusz)
Gyár és főhizlet: VIII., Eröss-u. 55. A főváros első és legrégibb csepkesztő, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete.
Telefon: József-2-37
Fiók: II., Fő-utca 27. IV., Rák-út 6. V., Kocsakéti-utca 14. V., Harmános-ú. 4. VI., Teréz-kört 39. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-kört 2.

PALMA
Kérjen miniatúr tavaszi és őrzi utjónasainkhoz ruhákra és buzára: Voile, Foulard, Messaline, Crepe de Chine, Eolienne, Mousseline 130 cm széles méterenként K 1.20-tól méterenként, fekete, fehér, egyzsinó és mintázott, valamint Himzett buzáok és ujak batizst, gyapju-, vászonzóli és selyemből.
Csakis garantált szolid selyemszöveteket adunk el közvetlen magánárusoknál bér- és valamennyes házhoz szállítva. (Dupla levélpostó).
Schweizer & Co., Luzern U 23
Selyemszövet-kivitel. (Svájc) Kir. udv. szállítók

A dobhártya vibrációs masszázsa nagyothallás, fülzugás és fülfajás
minden neme ellen, neves tudósok kutatásai alapján szakkörökben már régóta kitűnő és hathatós gyógymódnak van elismerve. Kézzeled természetesen lehetetlen a dobhártyához masszázsa által eredményesen hozzáférni, ennél fogva a technika és a mechanika műszereire vagyunk utalva. A fül belsejének masszírozására alkalmas egyszerű, tehát nem tulságosan költséges, szolid, czélszerű vibrátor feltalálásának problémája megoldást nyert, még pedig a duderstadti Loest Emil czég „Audito” nevű műszerével. Ezzel mindkét fül egyszerre, vagy esetleg csak egyik fül is kezelhető, egyszerű fogás által a kívánt legkisebb vibrációs erősségre beállítható, de erősebb beállításnál ismét erősebben hat. Mellékkészülékek, vagy duplaműszerek különböző használati czélokra nem szükségesek.
Sokan azt hiszik, hogy reménytelenül kell szenvedniük, mert a fülkezelés modern, tudományos haladásáról sejtelmők sincsen. Kötelessége tehát mindenkinek, a legújabb vívmányokkal és hathatós kezelési módszerekkel megismerkedni, melyek lehetővé teszik a bajjal, idült esetekben is megküzdzeni. A paciensek számos elismerő levele tanuskodik a bámulatra méltó eredményről, mely ezen készülék kezelése által értelet el és a tekintélyes ajánlása mellett figyelemre méltó biztosítékot nyújt az „Audito” kiváló működéséről.
A törv. bej. czég Emil Loest, Spezial-Institut, Duderstadt 14.a. Harz (Németország), nagyothallók-nak kívánatra utbaigazításokkal és kezelési utasításokkal ellátott kimerítő könyveket küld. Önnek csak az „Audito”-ra (német szab.) vonatkozó könyveket kell kérnie s azt azonnal teljesen költségmentesen megkapja.

MATTONI FELE GIESSHÜBLER
természetes ásványos SAVANYÚVIZ.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajknál, köszvényél, czukorbetegségnél, vörhenyél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczy Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Serravallo
kina bora vassal
Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kitünt. Erősfeszter gyengékedők, vérszegények és lábadozók számára. Etvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.
Kittűnő is. 7000-nél több orvosi vélemény.
J. Serravallo, es. és kir. Trieste-Barcola. Vásárolható a gyógyszerárakban féltitkos üvegekben. K 2.60. Iteres üvegekben K 4.80.

MARGIT gyógyforrás — (Bereg megye.)
a gyomor, belék, lughólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmáinál igen jó hatású még akkor is, ha vérszegény eszte forog fenn.
Magrendelhető: EDESKUTY L.-nál Budapesten és a forrás kezelőszékénél Munkácsen.

Redőnyös és lapos íróasztalok
Iratszekerények. Kártyanyilvántartás.
Teljes intézeti berendezések.
Hirsch és Társa, Budapest, Telefon 86-27.

„Regna” a jelenkor leg-tökéletesebb írógépe
Országsszerite díjmentes bemutatás. Pénz, könyv- okmányszekerények. Elisrendű minőség. Szolid árak.
V., Alkotmány-utca 19. sz.

„Regna” a jelenkor leg-tökéletesebb írógépe
Országsszerite díjmentes bemutatás. Pénz, könyv- okmányszekerények. Elisrendű minőség. Szolid árak.
V., Alkotmány-utca 19. sz.

NEPPON

POUNDER **CRÈME**

Amerika és Európa modern hölgyei csak ezen arczápoló szereket használják.

Hatása csodás. Krém ára 1 kor. 50 fillér.

A modern tudomány vívmánya! Ártalmatlan anyagokból készül.

Japán eljárás szerint. Puder ára 2 korona.

ÁPOL!! **** SZÉPIT!! **** FIATALIT!!

As arczból pár nap alatt lehetőszerű finomságot kap, az arczráncok megszűnnek, a tein tisztáltsága eltűnnek. Minden eddigi készítményt túlszárnyal.

FŐKARTÁR: TÖRÖK JÓZSEF GYÓGYSZERTÁRA, BUDAPEST, VI. KERÜLET, KIRÁLY-UTCA 12. SZÁM.

Megjövendöltette-e már egyszer a jövőjét???

Tudja-e hogy a létmagyarázat minden ember részére azt jelenti, amit az irányítói jelelt a hajósának?

Ha saját személyéről, üzletéről, szívbéli ügyéről, utazásokról, új vállalatokról, vételek és eladások, elhatározások, kezesítések, legalkalmasabb időről tájékozódni akar, akkor írjon azonnal

Prof. ROXROY-nak London.

Díjjalan olvasmányok e lap minden olvasója számára, kik azonnal irnak értük. Aki az astrologia ősrégi tudományát tanulmányozta és azt a graphologia és egyéb szükséges tudományok segítségével gyakorolja, mint ahogyan a régi egyiptomiak és perzsaik tették: megszerzi magának azt a tudást, csaknem a tökéletességig azt a képességet, hogy az emberek jellemét, képességeit és hibáit megtudja íteni, úgy mint a hiadok és más napkeleti népzészek milliói, sohasem ehez diétben lépést a nélkül, hogy előzőleg horoszkopjától tanácsot ne kérne, mely horoszkop a természet mindenki számára mindjárt születéskor felállítja. Fontosabb alkalmakkor, pl. ha házasságot akar kötni, hosszabb útra akar kelni, vagy üzletéhez társat akar venni, ez esetben az astrologia van hivatal, hogy mindazoknak a kőről szó van, a horoszkopját tanulmányozza és ebből meg tudja, hogy csillagzatuk harmonizál-e és lehet-e szerencsére, boldogságra, sikerre számítani? Ha a csillagzatok jelei nem kedveznek, akkor a szóból forgatott vagy el kell huzatni, vagy egészen eljeleni. Mindez nevelésnek tűnik fel az előtt, aki ezt a tudományt még soha nem tanulmányozta, vagy aki azok eredményét soha nem vizsgálta. Megdöbbentően marad azonban az a tény, hogy az emberiségnek több mint a fele, évszázadokon keresztül a napkeleti országokban hasznukra fordították azt.

Stahmann Pál ur, egy tapasztalt német astrologus Oberniedersachsenből írja: »A horoszkop, melyet Roxroy tanár ur nekem felállított, teljesen megfelel az igazságoknak. Alapok, teljesen sikeres munka. Miután magam is astrologus vagyok, csillagzati számításait és adatait pontosan utánvizsgáltam és azt találtam, hogy munkája minden részleteiben perfect, ő maga pedig ezen tudományban teljesen ismert. Roxroy tanár ur egy igazi emberbarát, mindenkinék igénybe kellene venni szolgáltatásait, mert ezáltal rendkívül sok előnyt szerezhet magának.

Bianquet báróné, egy legtalentusosabb párisi nő a következőket mondja: »Köszönöm az igazságokat. Önnek alapos jövőjövendöléséről, mely csakugyan rendkívül pontos. Én már különböző astrologusokhoz fordultam, de egyetlen-egyet sem sikerült oly igaz és teljesen meglegedésemre szolgáló választás nyernem. Szívesen fogom Önt ajánlani és bízom abban, hogy Önnek ismerőseim és barátaink tudomására hozza.

Ha Ön Roxroy tanár sok éven át szerzett tudományát és gyakorlatát hasznára akarja fordítani, úgy küldje meg neki az alábbi verset saját kézirásával, teljes nevével, címével, születés évével, hónapjával és napjával pontos feljegyzéssel, közölve vele azt is, hogy férfi, nő, vagy leány-e Ön, mire mint ennek a lapnak olvasója, teljesen díjjalanul megkapja a fent említett két oldalra terjedő olvasmányt, mely nagyon kellemesen fogja Önt meglepni és nagy hasznára fog Önnek válni.

Ezer ember mondja: Csodás a tanácsod, Siker, dicsőséget, csak ettől várhatok. Remegve keresem boldogságom útját. Ezért kérem tőled nagy hűlköddel külszát.

Tetszés szerint 60 fillért mellékelhet bérletnek postadíjért. Címreze 25 fillért bérlet. Levél: Prof. Roxroy, Dept. 4010 E Kensington High Street Nr. 177a, London, W., England.

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kandéca, bárholo viba és szemmi körülmények között fel nem robbanhat.

Állandó kiállítás

megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül

WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest, VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.

Arjgyezék ingyen és bérmentve.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.	1 szelvény 10 kor.	1 szelvény 15 kor.	1 szelvény 17 kor.	1 szelvény 20 kor.
--	-------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Egy szelvény fekete szalonnaból: 20.- K-ért, szilgyum felbőszövet, turistaföldent, selyemkangarnt, női kosztum szöveteit stb. gyári áron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztgyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piaccan rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahá, Hgyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruiban.

Fog- Fog- Fog-

és gyökérhúzások, fájdalommentesen, érzéstelenítéssel. Fogak fehérítése, fogkővek eltávolítása, a száj és nyelv betegségeinek gyógykezelése, a legkisebb fogfájások azonnal megszüntetése; gyermekeknek a foghúzásoknál speciális módszer alkalmazása.

tömések (plombok) arany és platínából, arany és ezüst amalgamból, továbbá a fog színével teljesen azonos porcelán masszából stb. Rendelés, kiálló fogorok és egyes fogak rendes állása való visszahelyezése szabályosán teljesen fájdalom nélkül, feldöntéssel is.

sorok, rágásra alkalmasak, szájpadlás nélkül, ki nem vetődnek, a berlini fogászati poliklinikán elvégzett legújabb módszerek szerint, művészi kivitelben. Arany- és platínakorona, arany hiálások. Régi hibás fogorok átoldozása és javítása.

Dr. Gonda Sámuel fog- specialista

Med. Univ. Fogorvosi rendelőjében rendkívül mérsékelt díjazás mellett csaközbitetik

TELEFON 164-44. IV., Kossuth Lajos-utca 11. sz. TELEFON 164-44.

Vidékiek 24 óra alatt megkapják fogorvorkat. Részletfizetési kedvezmény. Rendelő órák egész napon át. Tiszteletlöknek az esti órákban külön rendezés. Írásbeli jóllátás. 527

Arjgyezéket küld: berről.

Szőlővesszők.

akácza, gledicsia, nemes gyümölcsfa és vadonczról

Ungváry László Gyógyász

HÖLGYEKET ÉRDEKLŐ szabadalmazott újdonság.

NŐI RUHA KÉSZÍTHETŐ PRÓBA NÉLKÜL azon találmány segítségével; azon hölgyek tehát, kik nem szeretnek, vagy nincs alkalmuk próbálni, a

legkifogástalanabbul

álló ruhát tudom szállítani, ha egyszer nálam megjelenik alakjának levétele miatt, mely az említett szabadalmazott szerkezettel történik s melyet műtermemben már éveken keresztül kipróbáltam és most már annyira tökéletesítettem, hogy azt, mint teljesen jót, ajánlhatom.

Mély tisztelettel

Kulcsár István szabó, Budapest, IV., Haris-bazár 6.

Kocsiárucsnak

Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiárucsnak. Árjgyezék ingyen.

Ócsó cseh Ágytollak!

5 kiló uj, jó fosztott, pormentes K 9-00, 5 kiló jobb K 12-.-, 5 kiló fehér, pehely-puha, fosztott K 18-.-, 24-.-, 5 kiló hófehér, pehely-puha, fosztott K 30-.-, 36-.-, 42-.-

KÉSZ ÁGYAK

piros ágy-huzattal jól megkötve,

1 danyha, vagy 1 derékalj 180 cm. hosszu, 116 cm. széles K 10-.-, 12-.-, 15-.- és 18-.-, 2 méter hosszu, 140 cm. széles K 13-.-, 15-.-, 18-.- és 21-.-, 1 fekvőkosz 80 cm. hosszu, 98 cm. széles K 3-.-, 3-50 és 4-.-, 90 cm. hosszu, 70 cm. széles K 4-50 és 5-50. Készítés minden tetetés szerinti mérethez is. 3 réteg szamatraczok 1 Ágyra K 27-.-, jobbak K 33-.-. Székülés utánvett mezt bérmentve 9 K-tól feljebb. Becserzés és visszaküldés az postaköltség megtérítése cében megengedve.

Sachscl Benedek, Lobes 60. Pilsen mellett. (Csehszország.)

Az ország legelőnyösebb beszerzési forrása.

Készpénz és angol rendszer. Részletfizetésre is.

Vidékre választékokat küld! Arjgyezék ingyen.

Sárga János császári és királyi udvari szállító ékszerész és műtővész

Budapest, IV., Klegyő-tér 5. és Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Elzsírosodás, elhízás

megszüntethető a **TONNOLA**-áttal. Kistünetre az aranyárnyalattal és dicsőre olívével. Nincs többé erős derék, kővér csípő, hanem karcsu, elegáns és graciózus alak. Nem gyógy-szer, nem titkos szer, eredetileg szaritalmit, olívasódot ugyan, de azert egészséges személyeknek. Nem kell diéta, nem kell az ételmódot megváltoztatni. Tökéletes hatás. Ára 3 kor. postán, vagy utánvétel. Gyár: D. Franz Steiner & Co., Berlin 31. Königrätzerstrasse 85. Főraktár és kiküldés Török József, Budapest, VI. ker., Király-utca 12.

Legdivatosabb karperecs órával.

1 karátos arany	90 K.
14 börszikkal	28 .-
Ézist börszikkal	16 .-
Acézl	14 .-

MEGHIVO a Magyar általános takarékpénztár részvénytársaságnak

1913. évi március hó 5-én délután 6 óraker, az intézet saját házában (Budapest, V., József-tér 14.) levő helyiségeiben tartandó

XXXI. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1912. évi tüzletéről.
2. Az igazgatóság zárszámadásának előterjesztése és indítványa a megállapítandó osztalékra nézve.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által megállapított évi mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványának megvizsgálásáról.
4. Határozathozatal ezen tárgyak fölött és felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
5. Két igazgatósági tag választása.
6. 1 gy felügyelőbizottsági tag választása.
7. Két főfelügyeleti tanácsost választása.
8. A választmány kiegészítése.

Azon t. ez. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 13. §-a értelmében a novikre szóló részvényeiket, a még le nem jart szelvényekkel együtt, legkésőbb 1. évi március 1-ig a társaság pénztáránál Budapest, az Union-Banknál Bősben, vagy a cs. kir. szab. Trisestben, a »Fihale der k. k. priv. Österreich. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe« című intézetnél, a »Fihale der Union-Bank«-nál és a »Fihale der Anglo-Osterr. Bank«-nál helyezték letétbe.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1913. évi február hó 24-től kezdve a társaságnak helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1913. évi február 21-én.

Az igazgatóság (Utányomás nem díjazatik.)

Rozsnyay vasas china bora

igen hatásos vérszegénység, sápkór, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 korona.

A Rozsnyay-féle vasas china bor egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható. Kapható minden gyógyszer-tárban és a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárban Aradon, Szabadság-tér.

ÁGYTOLLAK!

Legelőnyösebb bevásárlási forrás:

Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolcz 2.

Tessék árajánlatot kérni!

Nemes ürgördülő kanárijaim

Wienben nyerték az I. győztes érmet, az orsz. kulturtanács díszoklevélét, Bpestben a nagy aranyérmét.

Ajánlok kiállításai és prima énekeseket, példányát 10.-, 12.-, 16.-, 20.-, 30.- és 50.- K-ával. Erőteljes, jól etethető tenyészőstények K 3.-, 5.-, 8.- példányonként

SIMON KÁROLY, nagytenyésztő Auszsig a d. Elbe. Árjgyezék ingy. s bérment.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Os. és kir. fenségo József 16h. udv. szá.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jóvedelmi előirányzatok gyorsan készítenek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapították 1847.

Frausweller János Ca. és kir. Kiskörölgóssan Szegeden. Ca. és kir. Kiskörölgóssan Szegeden. Ca. és kir. Kiskörölgóssan Szegeden.

szab. chronometer és műóra, főtárlója a remontoir ingóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képe arjgyezék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Költőgépek

hát és vadaszlyap rászárú jövendelő baromfiudvari szakértőn és olcsón berendez. mindenféle fajbaromti, az összes szükséges elhelyezést a költségtérítés-gyár

NICKERL & Co. G. m. b. H.

Központ: Wien-Inzersdorf. Triesterstr. 30. Telefon 9120. 144. sz. katalógus kívánatra ingyen.

SZŐLŐOLTIVÁNY

VALAMINT AMERIKAI ÉS EURÓPAI SÍMA ÉS GYÖKERES SZŐLŐVÉSSZŐ

KERÜL TELJÉN KRÖLI NAGY MENYISÉGBEN OLCSÓ ÁRAK MELLETT ELADÁSRA ÁRLAPOT INYEN KÜLDÜNK

BADACSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP KEZELŐSÉGE TAPOLCZA, (ZALA M.)

"Altvater" Gessler Budapest

HIRSCH és FRANK

Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntőde Részvénytársulat BUDAPEST, VI. KERÜLET, ARÉNA-UT 127. SZÁM.

Külön osztály

téglagyári gépek.

GYART: falitálya és cserépszájtókat, téglagyártó és agyagmunkáló gépeket legújabb és legjobban bevált szerkezetekben.

Elvállalja anyagviszálatok kivételét és teljes téglagyári telepek létesítését.

Tervek és költségvetések díjtalanul.

ELSORANGU — REFERENCZIÁK.

Az új „BERSON“ gummsarok

különleges gummi-szült s ha van bizo-minőség tartósabb

keverékből ké-nyitva, hogy es mint a bőr.

Az új „BERSON“ gummsaroknak pontosan olyan a színe és formája, mint az Ön cipője borsarkának, alakjának művészes kivételében rendkívül elegáns, minősége kiválóan tartós és pehelykönnyű.

Az új „BERSON“ gummsarok megóvják cipőjének borsarkát az elferdüléstől, cipőjét állandóan elegáns, tökéletes formájában tartja meg és nagy rugalmasságánál fogva védi az Ön idegeit és hátgermőjét.

A számos, teljesen értéktelen versenyyártmány-nak célja az, hogy a mintázás utánzásával és hasonhangzásu elnevezéssel a t. c. közönséget félre-vezesse.

A valódi új „BERSON“ gummsarok elegáns aranydobozba van csomagolva, amelyen a szó „BERSON“ világosan olvasható. Azonkívül minden valódi új Berson-gummsaroknál látható az itt ábrázolt gyári védjegy melyre különös figye-lem fordítandó.

Kérjen határozottan csakis ezzel a védjeggyel ellátott „BERSON“ gummsarokot. Csak saját cipésze vagy cipőkereskedője által érte-tesse cipőszarkára és saját érdekében utasítson vissza minden más gyártmányt.

Bersonművek, Budapest, VII.

+ Csak hölgyeket érdeklí! +

ELSŐ MAGYAR NŐI EGÉSZSÉGÜGYI ÉS TESTÁPOLÁSI CIKKEK SZAKÜZLETE.

KELETI.

Bpest, IV., Korona-herceg-u. 14/16. sz. (Gr. Szapáry-udvar.)

Az első saját gyártmányú és külföldi ki-lőnevelésű: Haakötők az összes al-terest bántalmak ellen. Erőset párisi fű-zék és melltartók spermium részére, valamint higiénikus fűzők, fordulószék száma. Cs. és kir. szab. szivőkötők. Egyenes tartók. Higiénikus habbajkötők! Gummiharisnyák. A legkiválóbb francia és amerikai női övvezetők! Ujj! Auto Vaginal Spray. Ujj! Irigáto-rok, bűdök, valamint az összes betegá-po-lási cikkek. — Csak szakavatott női kiszolgálás. — Mórakelt és polgári árak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

NAGYENYED-re
Alcsafelhár n.

forduljon minden ér-deklődő, ki súlyt fekt-et elsősorú faj-tiszta anyagra.

GYÜMÖLCSFACSEMÉTEK

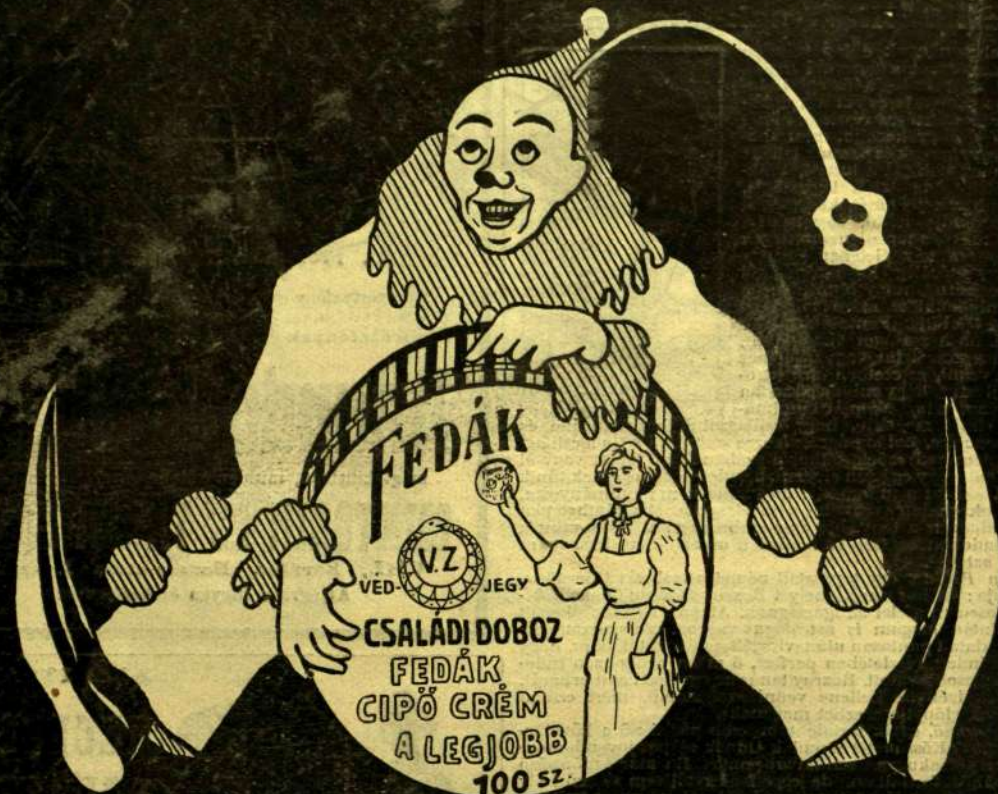
Sötétnyálka, diacszerjék, túlleveleűk, kori-témóvanyék, boggyógyümölcsűk stb.

SZŐLŐLTVÁNYOK,

(L. sima Ára) európai és amerikai sima-gyökerezű vassók. Olcsó árak! Árjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőültvénytelepek

VÉGRE MEGTALÁLTAM!
A HÖLGYEK IGAZ ÖRÖMÉT

EGY
CSALÁDI DOBOZ
FEDÁK CIPŐKRÉM
CSAK 60 FILLÉR

A LEGNAGYOBB HÁZTARTÁSBAN IS EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ.

Tiszta aluminium, szép, egészséges és tartós

POLGÁRI KONYHAKÉSZLET

tiszta aluminiumból, 6 személynre, mely 25 darab praktikus tárgyakból áll, minden háztartásban nélkülözhetetlen

Ára komplett 40 korona.

1 fazék 10 cm 1 lábas 12 cm 1 tojássütő 1 fedő 16 cm 1 tányéroszita 1 mérő 1 habverő 1 citromvómó 1 teasszűrő

Hozzá állvány keményfából darabja 6 korona.

Nagy konyhakészlet, K 60

Urasági konyhakészlet, különösen nehéz min. III. K 100

Tiszta aluminium

1 liter K 1-70
1 1/2 liter K 2-20
2 1/2 liter K 2-70
3 1/2 liter K 3-60
5 liter K 4-50

1/2 liter K 1-20
3/4 liter K 1-50
1 liter K 1-80
1 1/4 liter K 2-20
2 liter K 3-

12 cm K -90
14 cm K 1-20
16 cm K 1-50
18 cm K 1-80

12 cm K -65
14 cm K -80
16 cm K 1-
18 cm K 1-20

Aluminium-társaság
Wien, I., Kärntnerstr. 28.

NAGY KÉPES ÁRJEJZÉK:

I. oszt. Háztartási cikkek.
II. oszt. Áztalalkészlet, evőeszközök.
III. oszt. Utazási és turistacikkek.
IV. oszt. Ajándéktárgyak és udvarságok.

VASÁRNAPI UJSÁG

10. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 9.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika“-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is csatolandó.

A BALATON ÖSSZETORLÓDOTT JEGE A LELLEI PARTNÁL. — Bachó Zoltán felvétele.